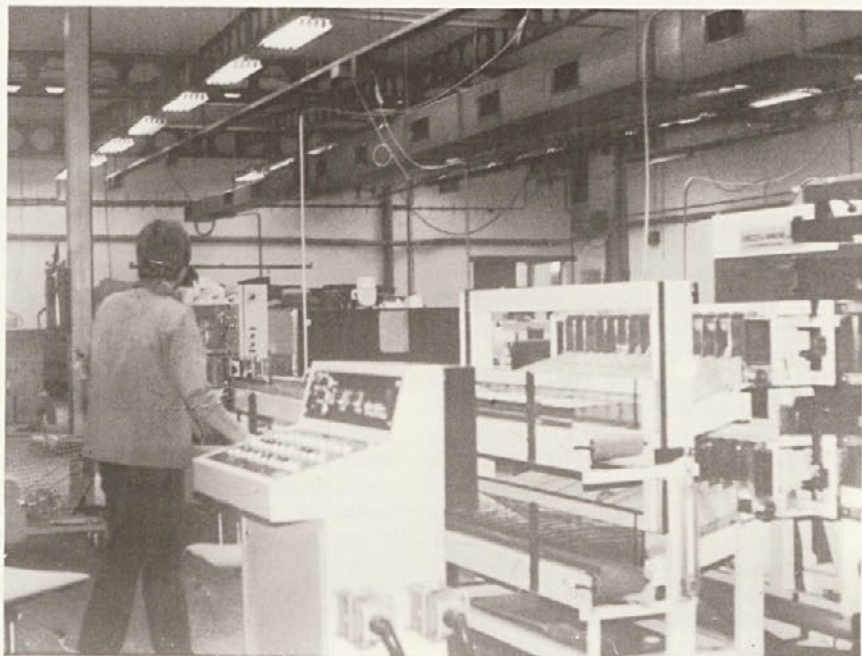

OD JUMBO ROLE DO PALETE

Aero – tozd Kemija Šempeter je bogatejši za nov avtomatski rezalni stroj za samolepilne trakove. Stroj je bil svečano predan v proizvodnjo ob dnevu vstaje, 22. juliju, s skromno slovesnostjo v obratu selotejpa.

Naložbena prizadevanja za nabavo novega rezalnega stroja so se pričela v letu 1984. Takrat je bila to le želja za izboljšanje avtomatizacije proizvodnega procesa samolepilnih trakov. V začetku leta 1985 smo pričeli s pospešeno dejavnostjo za nabavo rezalnega stroja. Tako je bila ob koncu leta 1985 podpisana pogodba s proizvajalcem – firmo Ghezzi & Annoni iz Milana.

Na 27. letnih igrah grafičarjev Slovenije, ki so bile junija letos v Murski Soboti, so si naše ekipe priborile kar dvanajst pokalov za prva, druga ali tretja mesta.

SODELOVANJE AERA Z LR ANGOLO

Sodelovanje Aera z LR Angolo poteka že od leta 1980. Prvi stiki so bili vzpostavljeni prek zunanjtrgovinske organizacije PROGRES iz Beograda, ki ima v glavnem mestu ANGOLE – Luandi svoje predstavništvo.

Vsebinsko lahko sodelovanje z Angolo opredelimo na dve razdobji: Prvo je potekalo izključno na principu klasičnega izvoza, ko smo v času ekspanzije izvoza ugotovili, da je možno tudi na to področje doseči plasman naših izdelkov. Pri tem je potrebno poudariti, da je LR Angola v takšnem ekonomskem položaju, da je primorana uvažati večino proizvodov našega proizvodnega programa, kar velja tudi za mnoge druge programe.

NAŠ AERO

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, AVGUST 1986

LETNIK XXV – številka 6

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko
hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan,
božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik,
vera radič, marko ramšak, dora rovere,
srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, čuprijska 10
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

SPOŠTOVANI BRALCI!

Pred vami je počitniško obarvana šesta številka NAŠE-GA AERA. Tisti, ki si naše glasilo arhivirate, ste gotovo z nezadovoljstvom ugotovili, da je bila prejšnja peta številka našega časopisa v naslovnici napačno oštevilčena.

Iz prodaje Grafike so nam sporočili, da je do napake prišlo v risalnici Grafike, za kar se vam v imenu omenjenega oddelka opravičujemo.

Uredništvo

Zakonski ukrepi in omejitve bodo vplivali tudi na Aero

Gibanja v jugoslovanskem gospodarstvu so že od napovedi v začetku letošnjega leta do rezultatov »majske analize« narekovala spremembe v pogojih poslovanja. Tik pred polletjem je bil sprejet prvi »svežen« ukrepov – kot jih radi imenujemo. Prvi sveženj ima predvsem omejevalni značaj – naša pa se predvsem na področja omejitev pri osebnih dohodkih, izdatkih sklada skupne porabe, materialnih stroških delovnih skupnosti skupnih služb, negospodarskih naložb ter na politiko in omejitve pri oblikovanju cen.

V nadaljevanju podajamo kratek povzetek omejitev na omenjenih področjih, vključujoč stanje v naši delovni organizaciji do uveljavitve ukrepov.

Drugi, tako imenovani julijski »sveženj« ukrepov zajema predvsem spremembe in dopolnitve zakonov s področja ekonomskih odnosov s tujino, vendar bomo o tem in o vplivih na naše prihodnje poslovanje pisali v naslednji številki našega glasila.

Pa se vrnilo na omejitve – oziroma začasne prepovedi. Področje **osebnih dohodkov** je v celoti omejeno z zakonom na višino povprečno izplačanih osebnih dohodkov v prvem polletju 1985, povečanih za stopnjo rasti dohodka v SRS in korigiranih z razliko stopnje odmika akumulativnosti v OZD v primerjavi s panogo. Takšna omejitev velja za vse tiste OZD, ki svojih samoupravnih aktov nimajo usklajenih s pomožnimi samoupravnimi sporazumi oziroma družbenim dogovorom. Kaj bi to pomenilo za našo delovno organizacijo, oziroma posamezno temeljno organizacijo in delovno skupnost skupnih služb, smo že bili seznanjeni ob obravnavi periodičnega obračuna.

V primeru usklajenosti samoupravnih aktov z družbenim dogovorom lahko OZD izplačuje osebne dohodke po svojih splošnih aktih, seveda pa mora ob tem upoštevati dosežene kvalitativne kazalce gospodarjenja. Kot vemo, smo si z vsemi aktivnostmi v mesecu juliju uspeli zagotoviti izvršitev v to drugo skupino. Posredovali smo izjavo Službi družbenega knjigovodstva (pridobiti si moramo še mnenje koordinativnega telesa o usklajenosti naših aktov), in zdaj je od našega uspešnega dela odvisno, v kakšni višini bomo lahko izplačevali osebne dohodke, oziroma kako bomo lahko razdelili čisti dohodek.

Tudi poraba **sredstev skupne porabe**, ki smo jo ustvarili v letu 1985, je omejena. Izplačamo lahko največ višino enomesečnega čistega osebnega dohodka na delavca v gospodarstvu SRS po zaključnem računu 1985. Izven navedenih omejitev so sredstva namenjena za stanovanjsko gradnjo ter obveznosti iz skupne porabe, pri katerih je dolžniško upniško razmerje nastalo pred uveljavitvijo zakona.

Še eno pomembno področje moramo izpostaviti, to pa so **novosti na področju cen**.

Od konca leta 1984 pa do julija 1986 je za vse proizvode DO AERO Celje veljal režim prostega oblikovanja cen. To je seveda pomenilo oblikovanje cen po Pravilniku o oblikovanju cen proizvodov in storitev, po katerih sta tozdr Trženje in poslovno informacijski sektor morala vsako korekcijo cen dokumentirati z vrsto predpisanih podatkov. Kot so npr.: potrošek in cena materialov in storitev, ostali materialni stroški, višina amortizacije, elementi pridobivanja in razporejanja dohodka, nekaterih primerjalnih kazalcev uspešnosti itd.

V okviru junijskega paketa Zveznega izvršnega sveta pa je v Uradnem listu SFRJ št. 34, z dne 24. 6. 1986, izšel ODLOK o obveznem poprejšnjem obveščanju Zveznega zavoda za cene o spremembi cen določenih proizvodov in storitev, v katerem so zajete razen grafične dejavnosti vse skupine proizvodov, v katere po svoji dejavnosti spadajo izdelki naše DO. Bistvo ODLOKA je v tem, da je treba Zvezni zavod za cene o povečanju cen proizvodov oz. storitev obvestiti stodvajset dni pred uporabo le-teh. V nadaljevanju odloka je navedenih 17 točk, kjer so navedeni podatki, ki jih je potrebno priložiti predlogu za korekcijo cen.

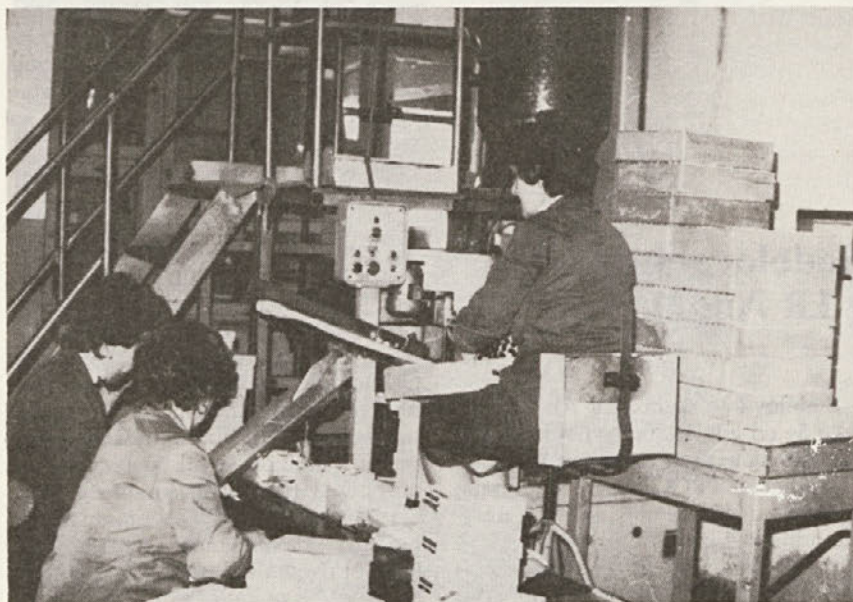
V tozdr Trženje smo takoj, skupaj s proizvodnimi tozdi in poslovno informacijskim sektorjem, pristopili k izdelavi ustreznega zahtevka za korekcijo cen, saj je očitno, da z izkoriščanjem notranjih rezerv ne moremo v celoti nadomestiti negativnih učinkov inflacije, posebej še zato, ker vrsta naših dobaviteljev ni zajeta v omenjenem odloku in jim je torej povečevanje cen v okviru predpisov dovoljeno.

Zadnje dni vzbujajo precej pozornosti tudi ODLOK Zveznega izvršnega sveta o vrnitvi cen posameznih proizvodov, pomembnih za vso državo, na določeno raven. Bistvo ODLOKA je v tem, da morajo vse OZD, ki so od 9. do 24. junija 1986 povečale cene svojih izdelkov za več kot 5 odstotkov (s tem, da znaša skupno povečanje cen v obdobju januar-junij 1986 več kot 53 odstotkov) vrniti cene v petih dneh na raven, ki so jo uporabljale do 8. junija 1986. Ker v Aero v tem obdobju cen nismo spreminjali, je jasno, da nas ta ODLOK ne zadeva.

Po vsem tem vidimo, da Zvezna vlada ocenjuje področje cen kot eno glavnih torišč svoje aktivnosti, in da v jesenskih paketih še lahko ujamemo kakšne novosti na tem področju. Za AERO je seveda najpomembnejše, kako bomo uspeli nevtralizirati vpliv povečevanja cen surovin ob praktično zamrznjenih cenah gotovih izdelkov. Obrnjenost vase je ta hip edina možnost.

Omejitve zadevajo tudi **materialne stroške in druge poslovne stroške delovnih skupnosti skupnih služb**.

Višina teh izdatkov je omejena na dejanske stroške v letu 1985, povečane za odstotek rasti cen na drobno v letu 1986. Tudi te omejitve bodo zahtevale več aktivnosti, saj bomo morali ne glede na to uresničiti načrtani program dela.

S posebnim zakonom so omejene tudi neproizvodne in negospodarske naložbe v letu 1986 in tudi v letu 1987.

Vse navedene omejitve bodo močno vplivale na prihodnje poslovanje. Zato ne bo odveč, če na kratko ponovimo, v kakšnem položaju je naša delovna organizacija, oziroma kako smo poslovali v prvi polovici letošnjega leta. Celotno proizvodnjo smo presegleli za 5 odstotkov glede na plan, vendar pa pri izvozu zaostajamo kar za 14 odstotkov za začrtanimi cilji. Izpostaviti pa je potrebno še finančne rezultate našega dela.

Ob poslovnih rezultatih tega obdobja moramo izpostaviti problematiko, ki je vedno bolj prisotna pri našem poslovanju in se iz obdobja v obdobje povečuje. Zato smo se morali, po skupni odločitvi, poslužiti olajšav, ki jih omogoča zakon o celotnem prihodku. Tako smo kar v dveh temeljnih organizacijah (TOZD Kemija Celje in TOZD Kemija Šempeter) izvršili »pobot« učinkov revalorizacije zalog surovin z obrestmi za obratna sredstva. To je vplivalo na povečanje dohodka ter ostalih elementov delitve. Zaradi

usklajevanja z dogovorjenimi merili tozda Kemija Celje, Kemija Šempeter, Trženje in DSSS niso oblikovali skladov skupne porabe. Že ti dve ugotovitvi jasno kažeta vso našo problematiko na področju doseganja finančnih rezultatov, ki so vse posledica že ugotovljenih problemov na področju:

- plasmana naših proizvodov,
- izkoriščanja kapacitet,
- visokih stroškov surovin in materiala, pa tudi ostalih fiksnih stroškov poslovanja,
- velike zadolženosti naše delovne organizacije, zlasti še v tozdu Kemija Celje in Kemija Šempeter, ter posledično temu visoke obresti, ki jih plačujemo za izposojena sredstva,
- še vedno, zlasti v nekaterih okoliščinah, prepočasnega obračanja obratnih sredstev (zlasti zalog surovin in gotovih proizvodov),
- slabemu izkoriščanju delovnega časa,
- nesorazmerno hitri rasti osebnih dohodkov, glede na dosežene kvalitativne elemente finančnega poslovanja s primerjalnim obdobjem 1985 in s primerjalnimi podskupinami dejavnosti v preteklih obdobjih.

Še bi lahko naštevali problematiko, vendar nam to ne prinaša uspehov. Dejansko kakovostnejše poslovanje v vseh delovnih okoljih bomo dosegli le, če se bomo zavedali resnosti našega stanja, preusmerili miselnost in v največjih možnih merah izvajali že sprejete, pa tudi sproti ugotovljene ukrepe, tako na področju plasmana proizvodov kot tudi pri vseh aktivnostih v okviru delovne organizacije.

Zaradi negativnega gibanja naših realnih poslovnih rezultatov, omejenih možnosti zakonskih olajšav in jasnih dogovorov o doslednem izvajanju interventnih zakonov se moramo jasno zavedati potrebe po skrbnem in boljšem gospodarjenju v prihodnje. Ostaja nam le še borba za večji dohodek in večjo akumulacijo. Predlogi nujnih ukrepov v delovni organizaciji, ki so potrebni, bodo objavljeni v naslednji številki glasila. Vsi pa moramo takoj in z vsemi silami vsakodnevno prispevati vse za kakovostnejše izboljšanje našega poslovanja. Le tako si bomo lahko zagotovili normalno oziroma boljšo prihodnost.

Poslovno
informatijski sektor

NAŠE AKTUALNE TEME

Sodelovanje Aera z LR Angolo

Sodelovanje Aera z LR Angolo poteka že od leta 1980. Prvi stiki so bili vzpostavljeni prek zunanjetrgovinske organizacije PROGRES iz Beograda, ki ima v glavnem mestu ANGOLE – Luandi svoje predstavništvo.

Vsebinsko lahko sodelovanje z Angolo opredelimo na dve razdobji: Prvo

je potekalo izključno na principu klasičnega izvoza, ko smo v času ekspanzije izvoza ugotovili, da je možno tudi na to področje doseči plasman naših izdelkov. Pri tem je potrebno poudariti, da je LR Angola v takšnem ekonomskem položaju, da je primorana uvažati večino proizvodov našega proizvodnega programa, kar velja tudi za mnoge druge programe. Z gotovostjo lahko trdimo, da so samo trije proizvodi izvzeti iz uvoza in sicer: nafta, diamanti in kava. Le-ti pa so obenem tudi edini vir, s katerim v Angoli ustvarjajo pogoje za uvoz vsega ostalega. Zatorej se ni čuditi dejstvu, da so v Angoli, še prav posebej v Luandi, prisotne malodane vse večje svetovne firme.

Že po dveh letih sodelovanja – iskanja možnosti za plasman naših izdelkov, beležimo precejšnji obseg izvoza, saj je le-ta v letu 1983 znašal ca. 650.000 US \$. Dodatno je k temu potrebno povedati še to, da je bil doseženi nivo cen veliko višji kot pri izvozu na ostala konvertibilna tržišča. Asortiment izdelkov je bil pester, čeprav moramo poudariti, da je največji izvoz ustvarjen na šolskem programu. Slednje lahko povežemo z dejstvom, da je izobraževanje v nerazvitih državah le prioriteta za kar se kljub vsem teža-

vam morajo odvajati finančna sredstva.

Poleg tempera in akvarel barvic je pri izvozu prisoten pisarniški program, in sicer: indigo, karbon, matrice, barve za razmnoževanje, klasični pisalni trakovi, neskončni obrazci in drugo.

Drugo obdobje sodelovanja, ki je seveda potekalo paralelno s prvim, je obdobje sodelovanja na »PROJEKTU ANGOLA«. Pravočasno smo namreč spoznali, da klasični način izvoza ni prava strategija za nerazvite dežele ter da na daljše obdobje s takšnim načinom ne moremo pričakovati večjih uspehov. Da so bila naša razmišljanja točna, kaže tudi dejstvo, da se je obseg izvoza po letu 1983 znižal tako, da je v letu 1986 skoraj v celoti izplahnel. Dva glavna razloga, ki sta k temu botrovala sta naslednja:

- zamenjava predstavnika PROGRESA v Luandi,
- objektivno težka situacija v LR Angoli.

Da bi lahko sledili slednjemu, smo angolskemu partnerju že leta 1982 predlagali drugačen način sodelovanja, in sicer, plasman izdelkov AERA na to tržišče prek proizvodnje, ki bi bila locirana v Angoli z možnostjo plasiranja presežkov proizvodnje v ostale, sosednje afriške države. Seve-

da bi se na ta način za angolskega partnerja stroški znižali ob istočasni zaposlitvi lastne delovne sile. Takšna strategija je bila z njihove strani sprejemljiva in pričela se je aktivnost za realizacijo le-te. Bralcu se bo zdelo časovno obdobje priprave »PROJEKTA« nekoliko dolgo, poznavalcu razmer v Angoli pa nikakor ne. V centralnoplanskem gospodarstvu kot je primer v Angoli je naš »partner« v bistvu v končni fazi ministrstvo za lahko industrijo, ki prek narodne banke Angole v odvisnosti od razpoložljivih sredstev sprejema določen plan. Zunanjetrgovinska firma, v našem primeru MAQUIMPORT – Luanda je samo izvajalec določenega vnaprej zastavljenega plana. Veliko pomoč in podporo smo za pričetek realizacije projekta – pogodba je bila podpisana junija 1986, imeli pri ambasadorju LR Angole v Beogradu, Franciscu Romao da Silvi, ki je odigral odločilno vlogo pri stikih z ministrstvom za lahko industrijo ter narodno banko Angole. No, povrnimo se nazaj k projektu samem. Obseg in struktura proizvodov, kakor tudi tehnološki nivo je bil izbran skupno s predstavniki nosilca posla iz Angole. Tako z gotovostjo trdimo, da bo po 14 mesečnem roku od dneva prispetja avansa stekla v Angoli proizvodnja:

- akvarela S-12,
- tempera T-7,
- indigo in karbon papirjev,
- telex rol in računskih trakov,
- pisalnih trakov ter,
- plastične embalaže za omenjeni program.

Celotna vrednost PROJEKTA znaša 4.261.212 US \$. Delež DO AERO znaša 43 % od celotne vrednosti, in sicer deloma za specifično tehnološko opremo, ki bo proizvedena v Kemiji Šempeter v obratu Strojgradnje, zraven sodijo še montaža in zagon opreme ter surovine in polproizvodi v letni vrednosti 1.500.000 US\$ za obdobje petih let. Nosilec montažnega proizvodnega objekta, jedilnice ter sedmih stanovanjskih montažnih hiš je delovna organizacija TRIMO iz TREBNJEGA. Za glavnega projektanta je izbran Razvojni center Celje, za realizatorja klimatizacije KLIMA Celje, za elektroinstalacije pa Elektrosignal Celje.

Nosilec (koordinator) celotnega projekta je delovna organizacija PROGRES iz Beograda, s katero ostali kooperanti sklepamo poseben sporazum, ki vsebuje vse glavne postavke iz pogodbe, sklenjene z angolskim partnerjem.

In kaj pričakujemo od tega sodelovanja?

1. ponovno povečani izvoz v LR Angolo,

2. vezavo za izvoz surovin in polproizvodov po dogovorjenih cenah za 5-letno obdobje,

3. dodatni plasman (izvoz) ostalih izdelkov iz Aerovega programa kot to predvideva osnovna pogodba,

4. možnost razširitve proizvodnje z ostalim programom (potekajo že razgovori o razrezu samolepilnih trakov).

Projekt se v celoti financira iz meddržavnega kredita, ki ga je Jugoslavija prek JUBMESA (Jugoslovanske banke za mednarodno ekonomsko sodelovanje) dodelila LR Angoli v višini 50 mio US\$ za tovrstne projekte že leta 1984, a do danes še ni koriščen. Aerov PROJEKT je prvi, ki bo financiran iz teh sredstev. Za nemoten pričetek dela na PROJEKTU je bil izposlovan v Angoli – prek narodne banke avans v višini 20 % celotne vrednosti, kar bo devizno zadostovalo za vse kooperante v PROJEKTU. Ostali del, pa je do vračila kredita iz Angole dinarsko financiran deloma prek JUBMESA, deloma pa prek poslovne banke.

Upošteva se stopnja ponujene tehnologije, strojno opremo, pogoje proizvodnje ter ob prisotnosti strokovnega kadra iz AERA že v času montaže opreme, zagonu poizkusne proizvodnje, lahko z gotovostjo trdimo, da bo realizacija PROJEKTA uspešna. Že danes se v Aeru zavedamo, da se ne smemo zadovoljiti s tem, da postavimo v Angoli tovarno, ki ne bi kasneje tudi z lastnim kadrom dajala enakih rezultatov. Zato se že skrbno pripravljamo na priučetev delavcev iz Angole (predvsem ključnega kadra v proizvodnji ter v vzdrževanju), ki bo deloma potekala v AERU, deloma pa ob zagonu same proizvodnje v Angoli.

Zaključimo lahko z ugotovitvijo, da je sodelovanje z Angolo samo dokaz več, kako je potrebno strategijo osvojitve določenega inozemskega tržišča prilagajati razmeram na tem tržišču in s pravimi prijemi doseči cilj, ki je za AERO še vedno usmeritev v izvoz – vendar ne v izvoz za vsako ceno.

M. Brajković

Problemska konferenca o inovacijski dejavnosti pri nas

Sredi junija je akcijska konferenca zveze komunistov Aera pripravila problemsko konferenco o inovacijski dejavnosti v Aeru.

Uvodni referat je pripravil dr. Matjaž Mulej, profesor Visoke ekonomsko-komercialne šole v Mariboru.

V svojem izvajanju je na zanimiv in preprost način opozoril na vrsto problemov, ki se v zvezi z inovacijsko dejavnostjo pojavljajo v naši družbi in tako posredno tudi v Aeru. Opozoril je, da bomo boljše rezultate na tem področju dosegli le, če bomo spremenili miselnost v tem smislu, da bomo vgrajevali inventivno ustvarjalno delo in sodelovanje v politiko dela in sodelovanja.

Posredoval je vrsto primerjalnih podatkov o gibanju inovacijskih predlogov v podobnih industrijskih panogah pri nas in industrijsko razvitejših državah (Japonska, ZRN).

Menil je, da bi s politiko aktiviranja vodstvenih in vodilnih delavcev, z metodo delovnih ciljev, ki vključujejo inovacije, lahko dosegli, da bi se v inovacijsko dejavnost vključil širši krog delavcev. Tako bi se procent potrjenih

inovacij iz približno 8–10 % kolikor jih potrdimo pri nas, lahko bistveno povečal.

S tako naravnano politiko bo v Aeru moč preseči miselnost, da so inovatorji zgolj izjemni ljudje.

V razpravi, za katero je bila osnova gradivo objavljeno v informacijah in uvodni referat dr. Muleja so udeleženci problemske konference nanizali probleme, s katerimi se v zvezi z ino-

vacijsko dejavnostjo srečujemo v Aeru in predloge za izboljšanje situacije na tem področju. Dogovorili so se, da bo sklepe oblikovala posebna komisija. Sklepi problemske konference naj bi bili vodilo za delo na tem področju v prihodnje. Objavili jih bomo v enem od naših internih glasil, ko bo komisija zaključila s svojim delom.

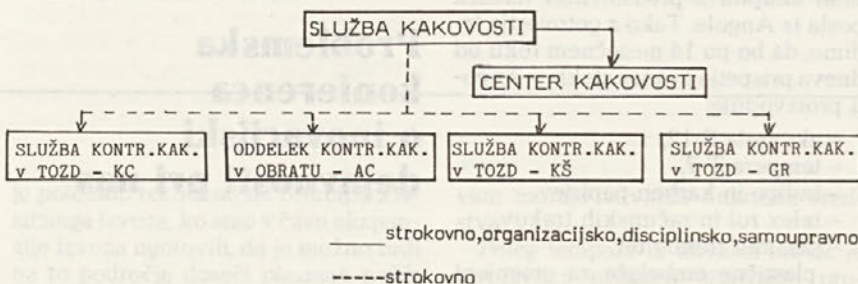
Dora Rovere

IZ DELOVNIH OKOLIJ

nje kakovosti ter na kontrolo poslovne politike in doseganja ciljev samoupravnih organov. Integralni sistem zagotavljanja in upravljanja kakovosti zahteva definiran proces poslovanja, stalno in analitično spremljanje kakovosti ter stalno posredovanje zanesljivih informacij.

Tako je bila leta 1972 organizirana kontrola kakovosti na ravni DO, v ka-

tero so bili vključeni laboratoriji, operativna kontrola in center kakovosti. Z uvedbo temeljnih organizacij, leta 1974, so se v posameznih tozdih organizirale samostojne službe kontrole kakovosti (SKK). Na ravni DO je ostala služba kakovosti s centrom kakovosti, ki je s posameznimi SKK v tozdi povezana samo strokovno (glej shemo).

Delovanje službe kakovosti v Aeru

V vseh številkah našega glasila, ki so izšle letos smo vam predstavili po eno organizacijsko enoto Delovne skupnosti skupnih služb. To pot vam predstavljamo še Službo kakovosti in Službo interne kontrole in s tem zaključujemo vrsto prispevkov, v katerih smo vas približe seznanili z delom Delovne skupnosti skupne službe.

V naši delovni organizaciji je bil pred leti uveden integralni sistem kontrole kakovosti, katerega bistvo je v povezavi vseh sektorjev in služb za zagotavljanje kakovosti v proizvodnem, poslovnem in samoupravnem procesu. Pri tem mislimo na ustrezen izbor kadrov v kontroli in tudi sicer, na povezavo z raziskavo in zadovoljevanjem potreb tržišča, na sodelovanje z razvojem pri razvijanju novih in spreminjanju starih izdelkov; na spremljanje in ocenjevanje izdelkov v proizvodnji, na sodelovanje z dobavitelji in kupci, na politiko in načrtova-

V nadaljevanju podajam delovanje službe kakovosti, centra kakovosti in standardizacije, ki organizacijsko še ni oblikovana.

– V centru kakovosti (CK) se začnejo in zaključujejo aktivnosti kontrole kakovosti. Center kakovosti deluje na področjih: na področju kontrolne tehnologije, obdelave podatkov kakovosti z analitiko ter razvojem in izpopolnjevanju metod zagotavljanja kakovosti.

Področje kontrolne tehnologije obsega tehnologijo spremljanja in ocenjevanja izdelkov v proizvodnem procesu. Tu se predpišejo mesta kontroliiranja, karakteristike kakovosti in kriteriji ocenjevanja, pogostost kontroliiranja, sredstva za kontrolo (naprave, orodja, instrumenti), dovoljen odstotek slabega, postopek sortiranja; izdelajo se spremni listi, ki spremljajo nastajanje izdelka, pripravljajo se tehnični pogoji kakovostnega prevzema za surovine in vhodne materiale. Pri delu je potrebno tesno sodelovanje s kontrolo kakovosti v tozdih, tehnologiji, razvojem in ostalimi.

Povezanost kontrolne tehnologije na ravni DO zagotavlja enotnost osnov in kriterijev ter stabilnost ocenjevanja kakovosti.

Statistika in analiza kakovosti predstavlja drugo področje dela v centru kakovosti in vir informacij, potrebnih za upravljanje kakovosti.

Sprotni podatki spremljanja kakovosti s strani SKK v tozdu služijo za takojšnje ukrepanje v proizvodnji. Ti izvorni podatki pa v svoji »latentni« obliki skrivajo vsebino, ki jo z ustreznimi matematično-statističnimi metodami in s pomočjo računalniške tehnike prikazujemo kot novo informacijo npr.: srednja vrednost, razpis, porazdelitev glede na predpisano toleranco, sposobnost procesa itd. Take podatke zajemajo poročila, dajejo boljši pregled in jasnejšo sliko o kakovosti, večkrat izkristalizirajo določene zakonitosti in tendence, ki jih sicer ne bi spoznali in ne bi mogli pravilno ukrepati.

V tem smislu pripravljamo mesečna poročila tekočega spremljanja proizvodnega procesa, (karakteristike ka-

kovosti, izmet in sekunda), vsake tri mesece pa poročilo o reklamacijah izdelkov, ki se tehnično rešujejo v SKK v tozidih in so pomemben vir informacij s tržišča. Za razne raziskave kakovosti, pri razvijanju novih in spreminjanju starih izdelkov ter za razne druge potrebe se izdelujejo posebne analize. Pri predajanju novih izdelkov v proizvodnjo, se v centru kakovosti pripravi po postopku zahtevan del dokumentacije. Objektivni in merjeni podatki kakovosti omogočajo povezovanje kakovosti z nagrajevanjem. Po izdelanem sistemu se mesečno izračunava stimulacija za kakovost za vse tri tozde. Mesečno in trimesečno se pripravlja prikaz izdanih dobropisov in bremepisov v delovni organizaciji. Na področju izpopolnjevanja in zagotavljanja kakovosti se kontrolna tehnologija izpopolnjuje in prilagaja novim tehnološkim postopkom v proizvodnji, dograjuje se sistem nagrajevanja kakovosti, izpopolnjuje se dokumentacija zaradi poenotenja in zmanjšanja stroškov; potrebno pa je še utrditi tesnejše in učinkovitejše sodelovanje z razvojem, temeljitejše preučevati ekonomičnost in stroške kakovosti, izdelati povezan sistem za spremljanje naših izdelkov v uporabi, vzgajati in izobraževati za kakovost.

– Služba kakovosti (SK) oz. vodja ima v obstoječi organiziranosti poleg konkretnih nalog predvsem vlogo in odgovornost povezovalca tako znotraj kontrole kakovosti (CK in SKK v posameznih temeljnih organizacijah) kot tudi v odnosu na ostale funkcije v delovni organizaciji. (proizvodnja, razvoj, trženje, organizacija itd.)

Tako se odvijajo aktivnosti na ravni tozdov in delovne organizacije. Na kolegijih v tozidih se mesečno obravnavajo redna poročila, oblikujejo naloge za ukrepanje in izboljšanje kakovosti ter tudi razrešujejo. Služba kakovosti sprejema naloge z obeh ravni, kakor tudi s kolegija delovne skupnosti skupnih služb, pri tem pa ima tudi pregled in nadzor pri izvajanju ostalih nalog, ki se nanašajo na zagotavljanje kakovosti. V redno obravnavo kakovosti na obeh ravneh so vključeni vsi celjski tozdi in proizvodnja papirja v Medvodah. Izkristalizira pa se tudi problematika, ki zahteva reševanje na poslovno višji ravni, le ta se prenese na »team kakovosti« na ravni delovne organizacije. Zaradi nujnosti reševanja problematike kakovosti, je bilo v preteklosti potrebno poleg rednih mesečnih »teamov« sklicati tudi nekaj izrednih.

– Leta 1979 je bilo področje standardizacije preneseno iz razvojne službe v službo kakovosti. Na tem področju dela tehnolog za standardizacijo, ki izdeluje interne standarde za izdelke,

zbira naše in tuje standarde za potrebe delovne organizacije ter urejuje standardoteko in spremlja zakonodajo s tega področja. V povezavi s poslovno informacijskim sistemom se za potrebe statistike v SRS klasificirajo in opredeljuje vse novo prispele surovine, vzdržuje se nov sistem enotne nomenklature za gotove izdelke in uvaja

se sistem za surovine in vhodne materiale.

V Službi kakovosti dela deset delavcev. Celotni stroški v letih 1985 so znašali 17.851 milijonov din, kar predstavlja v primerjavi s celotno DSSS 2,5 odstotka vrednosti.

Cilka Jedlovčnik

Služba interne kontrole v DSSS

Začetki posebne organizacije dela v Službi interne kontrole segajo v čas pred združitvijo Aera s »Cetisom« in s proizvodnjo celuloze in papirja v Medvodah. V zasnovi naj bi bila ta služba organ samoupravne organiziranosti, ki bi skrbela, da bi poslovanje potekalo ekonomsko uspešno, pravilno in skladno z zakonskimi določili na osnovi stalnega nadzora posameznih procesov poslovanja, preventivne in naknadne kontrole poslovanja. Glavno delovno »orodje« je v strokovnem analiziranju dejanskega stanja in v predlogih za usklajevanje le-tega s takšnim stanjem, ki je predvideno in potrebno ter zakonsko podprto za uspešno poslovanje posameznih tozdov in na vseh področjih delovanja. To pa je zelo zahtevno in široko zastavljeno področje, kjer je bilo treba pri praktičnem izvajanju upoštevati omejene možnosti zaposlovanja novih strokovnih kadrov. Tako je pri tekočem delu manj možnosti za sistematičen preventivni nadzor, medtem ko so potrebe za tekočo kontrolo v precejšnji smeri vključene že v redno delo raznih služb. Torej še največ časa porabimo za reševanje tako imenovanih »neplaniranih« nalog, to je – za reševanje najbolj perečih tekočih problemov, ki se v naši družbi lahko primer- no razrešujejo.

Področje dela Službe interne kontrole se je po svoji prvotni zasnovi še razširilo. Že v začetku delovanja je bila vključena »permanentna inventura«, kasneje (v letih 1980 do 1981) pa še »zavarovalna dejavnost«.

Če pogledamo še kadrovsko zasedbo službe v letošnjem letu ugotavljamo, da dela na področju interne kontrole en delavec, v permanentni inventuri štirje, za zavarovalno dejavnost pa je zadolžen en delavec.

Permanentno inventuro lahko smatramo kot logični »podaljsek«

službe interne kontrole, saj skrbi za to, da so naša osnovna in obratna sredstva ter viri sredstev v knjigovodskih evidencah knjiženi v njihovi pravilni višini, s pomočjo razčiščevanja ugotovljenih viškov in primanjkljajev. Ne glede na to, da to zahtevajo zakonska določila, si brez te dejavnosti praktično ne moremo predstavljati uspešnega pregleda in obvladovanja premoženjskega stanja delovne organizacije.

V delo službe se je dobro vključila tudi zavarovalna dejavnost. Razvite so vse potrebne oblike zavarovanja, od premoženjskih zavarovanj (strojehom, požar, blago na prevozu itd.) do nezgodnih zavarovanj (kolektivno zavarovanje, zavarovanje športne aktivnosti ipd). Kjer je potrebno (po mnenju posameznih tozdov), uvajamo tudi novejšje dopolnilne oblike zavarovanj, to je predvsem zavarovanje izpada dohodka kot posledica strojelomnih škod (zavarovanje S-3 v Šempetru). Le zavarovanje mednarodnega transporta (uvoz, izvoz, izvoznih kreditov in v zadnjem času zavarovanje stanovanjskih kreditov, ter avtomobilsko zavarovanje) se operativno ne izvaja v naši službi, vendar tudi ta del vključujemo v evidenco in statistiko zaradi kontrole računov za premije, zaradi potrebnih analiz zavarovalne dejavnosti v celoti in zaradi potrebnega enotnega strokovnega pristopa pri sklepanju in ažuriranju zavarovalnih pogodb. Ob tem je seveda najpomembnejše, da si prizadevamo, da se vsi škodni dogodki dejansko prijavljajo zaradi izvajanja odškodninskih zahtevkov.

Področje zavarovanja po vrstah je precej raznoliko in bi podrobnejša razlaga presegala okvir osnovne predstavitve naše službe.

Pomen našega dela v celoti je takšen, da smo lahko zelo uspešni le ob dobrem sodelovanju z drugimi službami v delovni skupnosti, v tozdu Trženje in v proizvodnih tozidih, ob tem pa je potrebna tudi precejšnja odprtost pri obravnavanju problemov in medsebojno zaupanje za doseganje skupnih končnih ciljev poslovanja.

Peter Požun

SPOZNANJA IN NOVOSTI

Od jumbo role do palete

Aero - tozd Kemija Šempeter je bogatejši za nov avtomatski rezalni stroj za samolepilne trakove. Stroj je bil svečano predan v proizvodnjo ob dnevu vstaje, 22. juliju, s skromno slovesnostjo v obratu selotejpa.

Naložbena prizadevanja za nabavo novega rezalnega stroja so se pričela v letu 1984. Takrat je bila to le želja za izboljšanje avtomatizacije proizvodnega procesa samolepilnih trakov. V začetku leta 1985 smo pričeli s pospešeno dejavnostjo za nabavo rezalnega stroja. Tako je bila ob koncu leta 1985 podpisana pogodba s proizvajalcem - firmo Ghezzi & Annoni iz Milana.

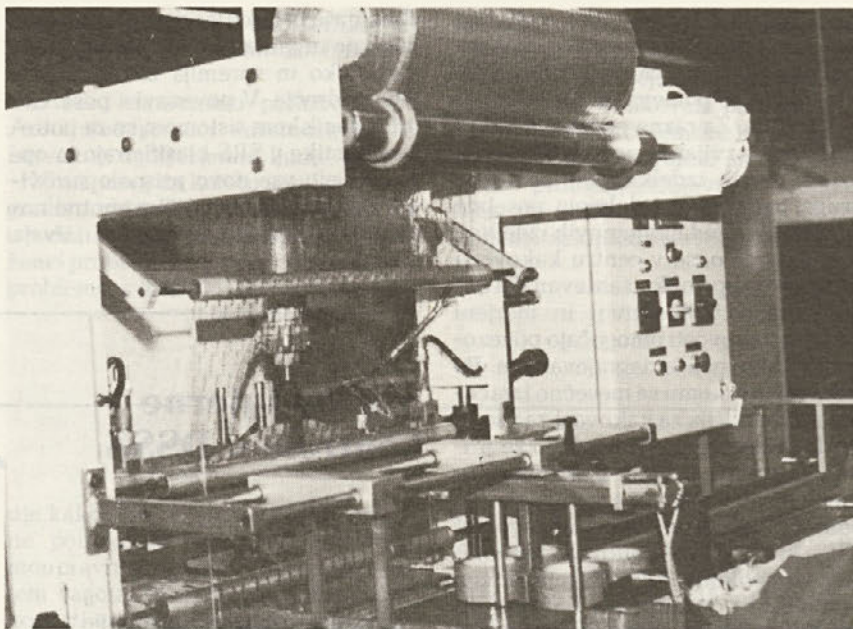
Kaj nas je vodilo k nabavi novega rezalnega stroja?

1. Avtomatizacija proizvodnje
2. Čim manj fizičnega dela
3. Možnost razreza nižjih gramatur nosilnih folij za samolepilne trakove
4. Zmanjšati izmet
5. Povečati produktivnost.

Med podpisom pogodbe in dobavo stroja smo obnovili strojni park, ki je nujno potreben za avtomatsko linijo. Tako smo v strojogradnji obnovili pakirni stroj in pakirno linijo. Do dobave stroja, ki je prispel ob koncu meseca junija 1986, je bila rekonstrukcija zaključena.

Ob montaži rezalnega stroja smo istočasno postavili tudi pakirni stroj in pakirno linijo. Celotna postavitve rezalnega stroja je trajala pet delovnih dni, ostali del pa še en teden. Montaža novega stroja s celotno pakirno linijo je bila opravljena v desetih delovnih dneh.

Stroj smo predali v 60-dnevno poskusno proizvodnjo 3. julija 1986.

Tehnične zmožnosti stroja

Stroj je namenjen za razrez samolepilnih trakov več tipov: polipropilen, PVC, celofan.

Delovna širina stroja: 1600 mm.

Delovna hitrost stroja: od 0 do 160 m/min.

Maksimalna hitrost stroja: 450 m/min (z menjavo zobnikov).

Širina rezanja: 19, 25, 38, 50 mm z možnostjo razširitve na ostale dimenzije.

Rezalni stroj vodi in nadzira mikroprocesor.

Možnosti RS 850 FA

Z avtomatskim rezalnim strojem bomo lahko prešli na izdelavo samolepilnih trakov tip PP (polipropilen) nižjih gramatur. V poskusni proizvodnji

smo že uspešno rezali PP 30 mikronov. Predvidevamo tudi možnosti za prehod na nižje gramature, seveda, če bo to dopuščala tehnologija impregnacije. Zagotovo pa lahko trdimo, da bomo z novim strojem in primerno prilagoditvijo tehnologije na impregnacijskem stroju S-3 prešli na PP gramature od 25 do 28 mikronov.

Zmogljivost stroja v osmih urah, ob primerni kakovosti materiala, je 30.000 tekočih metrov. Tako lahko z novim rezalnim strojem razrežemo impregnirano količino S-3.

Trenutne možnosti širin končnih trakov so, kot je že bilo omenjeno, 19, 25, 38, 50 mm, s tem, da bomo asortiman rezanja do konca leta dopolnili z vsemi dimenzijami. Prav tako bomo stroj dopolnili tudi s sistemom rezanja za »masking tape«. Vse dodatne sklo-

pe bomo sestavili in izdelali v naši strojegradnji.

Avtomatsko linijo razreza tvorijo rezalni stroj, transportni trak, zavijalni stroj in pakirna linija. Neprekinjen proces poteka po sistemu »in line«.

Razrezane rollice samolepilnih trakov se avtomatsko odlagajo na transportni trak in s traku v zavijalni stroj. Po toplotnem krčenju v kanalu se pol-

nijo v transportni karton, ki se prek transporterja dovaja v pakirno linijo.

Tako je proces popolnoma avtomatiziran brez vmesnih reproduktivnih faz.

Celoten proces v eni izmeni poslučujejo štirje delavci, kar je v primerjavi s staro tehnologijo občutno kvalitativno in kvantitativno izboljšanje.

Nadziranje v klasičnem smislu, kakršno imamo v Aeru, v tem primeru ni

potrebno saj se vse rollice pregledujejo na transportnem traku in tudi izločujejo. Z novim strojem smo torej prešli na sistem samodejnega nadzora. Vendar lahko odstranjujemo le izdelke, ki imajo lepotne napake.

Upam, da takšna avtomatizirana linija v proizvodnji ni zadnja in da bomo v prihodnosti novostim namenili več pozornosti.

Branimir Kajtna

POROČAMO O ...

čas vodijo in z njimi humano sodelujejo.

Osnovna šola Veljka Vlahovića je poudarila vlogo tozda Kemija Celje, ki je pokrovitelj njihovega pionirskega odreda. Delavci tozda jim vsa leta pomagajo s finančnimi sredstvi in materiali, podarili so jim tudi tri računalniške Commodore in jim tako omogočili razvijanje računalniške dejavnosti. Ob večjih šolskih prireditvah nagradjujejo učence s svojimi izdelki in jih s tem spodbujajo k sodelovanju v izvenšolskih dejavnostih.

Delavci tozda Grafike so pokrovitelji pionirskega odreda celodnevne osnovne šole Fran Roš. Vključujejo se v program življenja in dela šole - pripravljajo ekskurzije, omogočajo spoznavanje delovnega procesa, organizirajo proizvodno delo v prostorih tozda ali šole. Z delavci v šoli tudi skupno načrtujejo različne akcije, kot so proslave, likovne prireditve, krožki in različne manifestacije.

Predlogu za podelitev priznanja se je pridružila tudi Osnovna šola Ivan Kovačič-Efenka, ki z našo DO sodeluje na področju inventivne dejavnosti. Naši delavci so učencem te šole z velikim razumevanjem posredovali podatke za izdelavo raziskovalne naloge AERO v prvi petletki. Tudi njihov pionirski odred je podpisal samoupravni sporazum o sodelovanju z našim tozdom Kemija Celje.

Sodelovanje pa je seveda obojestransko, saj tudi učenci omenjenih šol pripravljajo kulturne programe ob raznih priložnostih v Aeru.

Skratka, sodelovanje zasluži visoko oceno, vsi pa ga pričakujejo tudi v prihodnje. Obenem pa želijo, da bi bilo podeljeno priznanje vsaj delna oddolžitev za dosedanja Aerova prizadevanja.

Pridružujemo se iskrenim čestitkam!

Kadrovsko-socialna služba

Priznanje občinske izobraževalne skupnosti Aeru

Na svečani seji Občinske izobraževalne skupnosti aprila letos, ko so se zbrali novoizvoljeni delegati, so bila podeljena priznanja za sodelovanje in delo pri tej skupnosti.

Po razpisu v Novem tedniku se je Odbor za organizacijske in kadrovske zadeve med osmimi predlogi odločil za podelitev petih priznanj. Med njimi je bila tudi naša delovna organizacija. V utemeljitvi priznanja je zapisano, da delovna organizacija AERO prejme priznanje za aktivno vključevanje v proces podružbljanja vzgoje in izobraževanja, za uspešno sodelovanje pri izvajanju proizvodnega dela za učence osnovnih šol, pri razvijanju inventivne dejavnosti na šolah in za pomembno materialno podporo osnovnim šolam.

Osnovna šola Ivanka Uranjek je predlog podprla s pohvalo mentorjem za primerno organiziranje dela tudi za najbolj prizadete učence, ki jih ves

Še o srebrnem znaku Zveze sindikatov Slovenije

V peti številki našega časopisa smo pisali o dobitnikih srebrnega znaka Zveze sindikatov Slovenije, delavcih naše delovne organizacije. Hkrati smo obljubili, da vam jih bomo bolje predstavili v tej številki časopisa.

Tovariša Marjana MIRNIKA smo predstavili kot delegata na kongresu ZSS. V omenjenem prispevku je povedal kakšno je bilo njegovo dosedanje delo v sindikatu in navedel nekaj predlogov za delo v bodoče. Zato ga tokrat nismo nadlegovali s podobni-

mi vprašanji. Vsi vemo, da je bil njegov prispevek pri delu konference osnovnih organizacij sindikata v Aeru zelo velik in da bo tako tudi v bodoče. Zato mu za prejeto odličje še enkrat čestitamo in želimo, da bi mu zdravje dobro služilo, saj bo tako lahko deloval v sindikalni organizaciji s svojimi bogatimi izkušnjami tudi v prihodnje.

Pogovarjali smo se z Radom FAKTORJEM, predsednikom osnovne organizacije ZS tozda Grafike in Cvetko RAMŠAK, predsednico osnovne organizacije ZS DSSS.

Tovariš Rado FAKTOR je prejel srebrni znak za svoje dolgoletno delo v sindikatu. Skratka, je dolgoletni sindikalni aktivist, saj je bil predsednik osnovne organizacije sindikata že v bivšem Cetisu. V tozdu Grafika je predsednik osnovne organizacije ZS

tretje leto. Razen tega je dolgoletni predsednik komisije za šport in rekreacijo pri konferenci osnovnih organizacij ZS Aero in član republiškega odbora ZS papirne in grafične industrije Slovenije. Pogovarjala sva se o delu v sindikalni organizaciji danes in nekdanj, o glavnih aktivnostih, ki se v osnovni organizaciji odvijajo v tem letu, o delu odbora pri republiškem svetu ZS Slovenije in podobno. Tovariš Rado je simpatičen, preudaren sogovornik, ki dobro pozna delo in problematiko sindikata, samoupravnih organov in delegacij SIS ter ZZZD. Za to je med njegovimi razmišljanji tudi marsikakšna kritična misel.

Najprej sva se pogovorila o delovanju sindikata pred leti in danes. O tem je povedal naslednje:

Če primerjam delo sindikalne organizacije pred leti in danes ugotavljam, da smo se včasih srečevali z dosti manjšimi težavami pri svojem delu kot danes. Za delo osnovne organizacije sindikata je bilo na razpolago več finančnih sredstev, danes pa se na vsakem koraku srečujemo s stabilizacijo, ki je marsikdaj boleča, saj ni prisotna povsod, od delovne organizacije, občine do republike v enaki meri. Razen tega vse več aktivnosti, ki so nekoč sodile med akcije Zveze komunistov prehaja med akcije, ki jih izvajajo izvršni odbori in osnovne organizacije sindikata. Zato imam občutek da ZK ni več tako močna in aktivna organizacija, kot je bila nekoč. Na sploh pa je vse preveč nalog, ki nam jih nalaga občinski sindikalni svet, pri katerih ne gre za nič drugega kot za birokracijo, ki pade na ramena izvršnih odborov ali pa kar predsednikov osnovnih organizacij. Pri nas imamo za to področje k sreči strokovno delavko, tajnico družbeno-političnih organizacij, ki nam s svojim prizadevnim delom pomaga rešiti marsikak problem. V osnovni organizaciji pa nimamo prave pomoči članstva. Res je, da je bilo že od nekdanj tako, da so posamezni delavci, člani sindikata od te organizacije pričakovali samo koristi.

To je ozimnica, zdraviliško zdravljenje, eventualne socialne pomoči ali zaščito sindikata ob disciplinskih prekrških, medtem ko pozabijo, da so člani osnovne organizacije ZS takoj, ko bi morali sodelovati pri izvedbi katere od akcij.

Kakšno delo vas v vaši osnovni organizaciji čaka v prihodnje?

Težko. Težava je že v tem, da se mladi v našem tuzdu nekako nočejo vključevati v delo osnovne organizacije. Veliko je sicer takšnih, ki nas kritizirajo, češ česa vse nismo naredili, pomagati pa nočejo. Zato bo potrebnih še precej prizadevanj, da bi zaživel delo sindikalnih skupin. Delam tudi v republiškem odboru papirne in grafične industrije, katerega člani smo samo na papirju, ne pa tudi po samoupravnem sporazumu. Zato poznam problematiko drugih tiskarskih hiš, ki se otepajo z nizko akumulacijo, slabimi razvojnimi možnostmi in nenadajne precej slabšimi osebnimi dohodki od naših. Pri nas za zdaj takšnih težav nimamo. Slovenska grafična industrija v povprečju pa nima zavidljivega gospodarskega položaja.

Rešiti bo treba tudi probleme, na katere opozarjajo starejši delavci z daljšo delovno dobo, ki pri osebnem dohodku nimajo enakih pogojev kot bi jih imeli, če bi bila naša temeljna organizacija podpisnica branžnega samoupravnega sporazuma grafične industrije Slovenije.

Kot sem omenil se bodo morali v naše delo začeti vključevati tudi mladi delavci. Danes za to ne kažejo posebnega zanimanja. Zato bo v povezavi z mladinsko organizacijo v prihodnje potrebno najti rešitve za aktivnejše delo mladih v osnovni organizaciji sindikata. Delovanje sindikata ni samo v tem, da organizira ozimnico in pomaga socialno ogroženim delavcem, izvajamo tudi veliko vsebinskih akcij, ki so vezane na izboljšanje položaja nas delavcev.

Ob koncu razgovora smo tovarišu Faktorju še enkrat čestitali k prejemu priznanju in mu zaželeli uspešno nadaljnje delo.

Osnovna organizacija ZS Delovne skupnosti skupnih služb je med tistimi organizacijami, ki so za prizadevno delo prejele srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije. Brez dvoma gre zelo veliko zaslug za dobro delo sindikalne organizacije njeni predsednici tovarišici Cvetki RAMŠAK.

Tovarišica Cvetka Ramšak ima kljub mladosti veliko izkušenj v delu družbenopolitičnih organizacij, saj je poprej zelo aktivno delovala v osnovni organizaciji ZSMS Delovne skupnosti skupnih služb. Kljub temu, da je

pri svojem delu naletela tudi na ovire, pa njena mladostna zagnanost še vedno ostaja in ne zmanjka ji volje za reševanje vedno novih problemov.

Najprej smo se s Cvetko RAMŠAK pogovarjali o aktivnostih osnovne organizacije ZS DSSS v preteklem obdobju. V zvezi s tem je povedala naslednje:

Zelo veliko prizadevanj je bilo in so še vedno usmerjena v to, da bi v temeljnih organizacijah drugače gledali na status delovne skupnosti. Počasi se že spreminja odnos do našega dela (včasih smo bili samo administracija, ki povzroča stroške) res pa je, da smo še daleč od tega, da bo naše delo oce-

njeno tako kot da je del proizvodnje, kar tudi je. Drug brez drugega ne moremo, kar najtežje priznavajo režijski delavci iz tozdov.

Naša prizadevanja v preteklem obdobju so bila usmerjena tudi k izboljšanju osebnih dohodkov, saj vemo, da so se le-ti v Aeru nekoliko izboljšali šele v preteklem in prvih mesecih letošnjega leta. Vendar lahko pričakujemo poslabšanje le-teh zaradi slabših poslovnih rezultatov v zadnjem času. To bo brez dvoma povzročilo slabšanje življenjskega standarda delavcev, ki je ogrožen že zaradi nenehnega zviševanja cen najnujnejšim življenjskim potrebščinam, stanarini, električni energiji in kurjavi.

V primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami v celjski regiji, pa aerovi osebni dohodki niso na zavidljivi ravni.

V preteklosti smo na našem izvršnem odboru med drugim večkrat razpravljali o podaljšanju porodniškega dopusta. Predloge, ki smo jih oblikovali skupaj s strokovno službo smo posredovali na ustreznih mestih in ker so se nam pridružile tudi druge delovne organizacije uspeh ni izostal. Predlagali smo tudi ugodnejše pogoje za obračun bolniške in porodniške.

S svojimi tehtnimi predlogi v Aeru največkrat uspemo in stvari se spreminjajo na bolje. Težje pa je z različnimi predlogi uspeti v občini in republi-

ki. Sicer pa to ni nič čudnega, saj občinski sindikalni svet premalo kontaktira z bazo. Nekajkrat letno nas pokličejo na razgovor in stvar je s tem zaključena. Pri konkretnem delu smo največkrat prepuščeni sami sebi. Dobro je, da imamo pri nas za področje našega delovanja strokovno službo oz. tajnico družbeno političnih organizacij, ki nam zavzeto pomaga.

In kakšne načrte imate za delo v prihodnje?

Predvsem bomo morali stopiti korak naprej v sistemu delitve osebnih dohodkov. Razmerja med posameznimi plačilnimi razredi so se zaradi različnih dodatkov povsem porušila. Ker smo bili delavci v delovni skupnosti pri zadnji analitični oceni nizko ovrednoteni (predvsem dela, za katera je potrebna srednješolska izobrazba) so razlike, če se primerjamo s podobnimi deli v tozdih precejšnje. Razen tega bo moral zaživeti sistem nagrajevanja po delu. V proizvodnji, kakor tudi v režiji. Prav bi bilo, da bi bile bistvenejše razlike med dobrimi in slabimi delavci. Ni prav, da v proizvodnji takoj povišajo norme, ko jih delavci preveč presežejo. Razlike med najnižjim in najvišjim presežkom norme pa so vrednostno in procentualno zelo majhne. Premalo je ovrednoteno skrbno ravnanje z materiali in surovinami. Skratka vse to bi moralo prinašati večje razlike pri izplačanih osebnih dohodkih med dobrimi in slabšimi delavci. Določiti bomo morali tudi kvalitete kriterije za nagrajevanje režijskih delavcev po delu in to v Aero kot celoti, ne samo v delovni skupnosti.

Aero bi na vseh področjih (gospodarskem, razvojnem in delitve OD) mnogo več dosegel, če bi bilo več sloge med vodilnimi in vodstvenimi delavci vodstva DO, tozgov in delovne skupnosti in tako posredno tudi med ostalimi.

Prihodnje leto bomo predlagali, da razdelimo regrese za letni dopust drugače kot je bilo to letos. Letos so bili v celjskih delovnih organizacijah izplačani regresi v različnih višinah, precej je bilo višjih od naših. (Npr. v Železarni Štore je bil najvišji regres 80.000 din, najnižji pa okrog 50.000 din. Upoštevali so višino povprečnega osebnega dohodka delavca). Morda bo to mogoče tudi pri nas. Prizadevali si bomo tudi za to, da bi imele ženske več možnosti za to, da se odločijo za štiriurno delo, dokler otroci odraščajo ali pa kasneje, ko nekatere starejše delavke zaradi problema z zdravjem ne zmorejo več takšnih delovnih rezultatov kot prej, pa bi se zato odločile za štiriurni delavnik. S tem bi se pokazalo tudi več možnosti za zaposlovanje mladih. Razmišljali smo že tudi o

predlogu za skrajšanje delovne dobe, zato da se bodo sproščala delovna mesta za mlade. Seveda to ne bo šlo čez noč.

Še vedno ostaja nerealiziran predlog delavcev DSSS za uvedbo industrijske prodajalne za prodajo Aerovih proizvodov našim delavcem ali pa tudi za druge kupce. Tu se še vedno zatika vendar upam, da bomo ugodno rešili tudi ta problem.

V bodoče bomo tako kot doslej izvajali tekoče zadolžitve občinskega

sindikalnega sveta, sindikalnih skupin in se aktivno vključevali v delo samoupravnih organov.

Da bo delo teklo dobro tudi v bodoče, lahko tovarišici Ramšakovi verjamemo, saj je že doslej skupaj s člani izvršnega odbora osnovne organizacije ZS zelo veliko prispevala k dobremu delu osnovne organizacije in bo brez dvoma tako tudi v bodoče.

Dora Rovere

Novim problemom kadrovanja naproti

Taylorjevo načelo, da stroj požene- mo z elektriko, delavca pa z denarjem, izgublja na svoji pomembnosti

Razvoj v prihodnjem obdobju, še zlasti pa prihod novih tehnologij, vse bolj usposobljeni kadrovski potencial, zaostrena konkurenca na domačem in tujem trgu ter manjša ekonomska varnost delovnih organizacij, bodo postavljali pred kadrovske in splošne službe nove probleme oziroma se bodo ti pojavljali v novih oblikah. Naj navedemo nekaj najverjetnejših sprememb.

Problem ne bo toliko, kako najti zadosti delavcev, ampak kako najti ustrezne delavce, ki bodo imeli specifična znanja in zadostne sposobnosti. Ti delavci ne bodo trkali na vrata, ampak jih bo potrebno odkrivati na posebnih segmentih trga delovne sile, pogosto pa bo potrebno iskati najsposobnejše že med študenti.

Vse manj velja Taylorjevo načelo, da stroj poženejo z elektriko in delavca z denarjem. Čim bolj usposobljeni delavci bodo potrebni v delovni organizaciji, tem bolj rafinirani prijemi bodo potrebni za to, da bi jih motivirali za delo in za usposabljanje. Potrebni bodo kompleksni sistemi napredovanja, ki bodo morali ustvariti ustrezno ravnotežje med identifikacijo delavcev z organizacijo na eni in fluktuacijo na drugi strani. Ključno vprašanje bo, kako pridobiti, usposobiti in obdržati tisti kader, ki bo znal uveljaviti specifične prednosti posamezne organizacije. Če drži ugotovitve, da je naša komparativna prednost lahko predvsem znanje, potem bo v vsaki organizaciji potrebno skrbeti za njegov razvoj in uporabo. Porasel bo pomen izobraževanja delavcev, ki bodo morali večkrat v svoji delovni karieri obnoviti svoje znanje in spre-

meniti svoje delovno področje ali celo svoj poklic. Te spremembe ne bodo uspešne, če se vanje s svojim strokovnim delom ne bo vključila vsaka organizacija.

Upravljanje in vodenje bo postalo mnogo zahtevnejše. Porasel bo pomen informacijskih sistemov, tako sistema obveščanja vseh zaposlenih in oddelkov za stike z javnostjo, kot kadrovskega informacijskega sistema in drugih poslovnih sistemov informacij. Sprejem posameznih odločitev bo vse manj prediktibilen zaradi diferenciranja populacije zaposlenih. Zato bodo v organizacijah potrebne raziskave javnega mnenja. Prav tako bodo potrebne nove procedure za razreševanje individualnih in kolektivnih sporov.

Med zaposlenimi se bodo povečevale poklicne razlike in razlike med generacijami. Vse težje pa bo preprečevati tudi marginalizacijo posameznih skupin, kot so emigranti, invalidi ali nekvalificirani delavci. Različne skupine bodo uveljavljale svoje subkulture in bodo imele do organizacije različna pričakovanja. Uravnavanje

odnosov med njimi bo bolj zapleteno. Vzemimo za primer samo generacije, ki ne poznajo računalnika na eni in generacije, ki se z njimi igrajo že od otroštva na drugi strani.

Vse bolj pomembno bo nedenarno motiviranje, ki bo zahtevalo prehode od rigidnega k fleksibilnemu delovnemu času, od monotipskih k raznovrstnim oblikam zaposlitve, od podrejanja delovnemu mestu k prilagajanju dela delavcem, od stalne namestitve k menjanju delovnih nalog in organizacijskih enot, od izvrševanja nalog k inoviranju delovnega procesa, od podrejanja k avtonomiji.

Kvaliteto delovnega življenja pa bo potrebno povečevati tudi na druge načine, na primer z razvojem raznih oblik družbenega standarda ter varstva delavcev. Vprašanje je, kako vzpostaviti primerno ravnotežje med socialno funkcijo družbenega standarda in funkcijo motiviranja delavcev, ki predstavljajo gonilno silo k razvoju organizacije, na primer ravnotežje med »socialnimi« in kadrovskimi stanovanji.

Tehnološki ekonomski in kadrovski razvoj bodo zaostrovala navedena vprašanja, hkrati pa bo njihovo razreševanje bistveno vplivalo na hitrost razvoja. Od tega bosta odvisna razvoj in mobilizacija kadrovskih virov.

Poklic, ki je oblikovan tako, da se lahko spoprijema ne le s tekočimi in rutinskimi vprašanji splošnih in kadrovskih služb, temveč tudi s problemi, ki jih prinašajo navedene spremembe, je diplomirani sociolog kadrovnik, ki ga izobražuje Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. To še posebej velja za izobraževanje po prenovljenem programu, ki je steklo letos. Izobraževalni program vsebuje na eni strani temeljna znanja s področja sociologije, ekonomije, psihologije, komunikologije, filozofije in politologije. Na drugi strani pa je vrsta posebnih predmetov, ki usposablajo študente za reševanje sedanjih in prihodnjih kadrovskoorganizacijskih problemov. Taki predmeti so: kadrovska politika, planiranje kadrov, poklicno usmerjanje in zaposlovanje, teorija organizacij, ekonomika organizacij, sociologija dela, psihofiziologija dela, delovno pravo in vrednotenje dela. Poleg tega je posebna pozornost posvečena metodološkim predmetom od statistike in računalništva s programiranjem do teorije in uporabe metodologije družboslovnega raziskovanja.

Potrebno je poudariti, da se tudi kadrovske področje vse bolj informatizira. To pomeni, da bo v prihodnje vse več računalniško podprtih kadrovskih informacijskih sistemov, da bodo organizacije razvijale sisteme

napredovanja, ki jih bo mogoče vzdrževati le s pomočjo računalnikov, da se bodo kadrovske odločitve sprejemale ob uporabi terminalov in da bo poglobljene kadrovske analize mogoče dovolj hitro opravljati le z računalniško obdelavo podatkov. Zato posvešamo tem znanjem vse večjo pozornost tudi pri izobraževanju sociologov kadrovnikov. Poleg tega poklica pa za področje družboslovne informatike fakulteta izobražuje še en poklic. To je sociolog informatik, ki je posebej usposobljen za kreiranje in vzdrževanje

informacijskih sistemov na kadrovske področju ter na področju upravljanja.

Navedeni izobraževalni program diplomantom ne polaga v žep receptov za kadrovske kuhinje in ne podarja specifičnih operativnih nalog, ki so različne od organizacije do organizacije. Te naloge bo potrebno programirati in prepustiti računalnikom.

Ivan Svetlik
(Gospodarski vestnik)

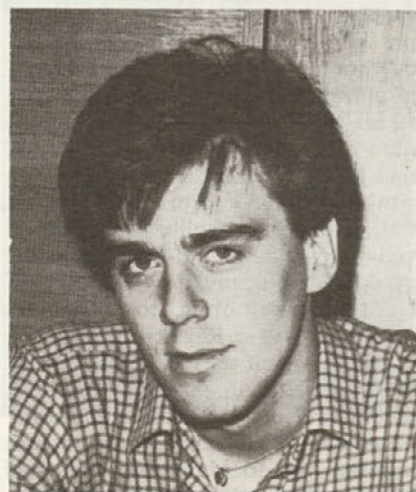
Pogovor z delegatom

Kongresi so sicer že daleč za nami. To pot še enkrat govorimo o kongresih ZSMJ in ZKJ, vendar drugače. O tem kako je oba kongresa doživljal eden od delegatov – naš sodelavec Zdeno Podlesnik – smo se pogovarjali z njim.

Najprej smo se pogovarjali o zveznem kongresu ZSMJ. O predlogih, ki jih je oblikoval kongres ZSM Slovenije smo že pisali, vendar jih na kratko obnavljamo. Mladi so predlagali ukinitve smrtne kazni, ukinitve 133. čl. kazenskega zakonika, ki govori o verbalnem deliktu, civilno služenje vojaškega roka za pripadnike različnih verskih sekt in mirovnega gibanja, ukinitve Titove štafete in centralne proslave ob Dnevu mladosti, produktivno zaposlovanje mladih, spremembe v sistemu šolstva in večjo aktivnost mladih pri inovacijski dejavnosti.

Kako so bili sprejeti vsi navedeni predlogi na kongresu?

Večina predlogov je bila obravnavana z nestrpnostjo in nerazumevanjem. Povedati moram, da je kongres potekal v slabi organizaciji, saj veliko razpravljalcev sploh ni imelo pripravljenih in prijavljenih razprav, veliko jih je na kongresu izražalo samo svoje mnenje in ne mnenja sredine iz katere izhajajo, saj o podobnih stvareh sploh niso razpravljali. Verjetno zato, ker se delo osnovnih mladinskih organizacij zelo razlikuje med sabo. Mladi, ki so prišli na kongres, z mano vred, sodijo v zgornjo starostno mejo, ki še daje možnost za delo v ZSMJ in zato v bistvu niso zastopali interesov mladih iz posameznih republik, kar v slovenski delegaciji ni bil slučaj, saj je bila sestavljena tako, da so bile zastopane različne starosti in okolja, v katerih mladi živijo in delajo.

V časopisih in na televiziji ste verjetno spremljali kongres, zato ste lahko videli, da slovenski delegaciji ni bilo lahko. Nekaj časa smo imeli občutek, da so se vsi zarotili proti nam, saj smo bili obravnavani kot sovražniki in ne kot enakopravni člani skupnosti jugoslovanskih narodov. Vendar je njihovo obnašanje do neke mere razumljivo, če pomislimo, da so v zadnjem času v sredstvih javnega obveščanja o Sloveniji in Slovencih pisali mnogo enostransko obarvanih in celo lažnih člankov. Na drugi strani pa je, delo mladinskih organizacij v drugih republikah in v naši zelo različno. Večina njihovih akcij je stalnih, že od nekdaj zastavljenih, in njihovo razmišljanje ne seže dalje od disko glasbe, delovne brigade do Titove štafete. Mogoče se ukvarjajo še z vprašanji šolstva in atomske energije in stvar se zaključí. Razmišljanje slovenskih mladincev pa je preseglo te okvire saj so predlogi, ki jih je naša delegacija posredovala, posegali na področje sociologije, razvoja gospodarstva in jugoslovanske družbene skupnosti kot celote ter devizne zakonodaje.

In zato, ker so bili naši predlogi takšni kot so bili, so nas posamezni delegati žalili kot ljudi in kot pripadnike enega od jugoslovanskih narodov.

Kongres je potekal na zelo nizki kulturni ravni, saj delegati mnogokrat sploh niso upoštevali predsedujočega, ampak so stopali na govorniški oder kot razpravljalci mimo protokola, ki je bil za kongres določen. Kongres ZSMJ sem si predstavljal čisto drugače. Pričakoval sem tudi več strpnosti in medsebojnega razumevanja. Vendar, kot govori pregovor – konec dober vse dobro. Delegati slovenske mladinske organizacije smo se kljub temu vračali domov zadovoljni, saj smo na plenarnem zasedanju za nekatere predloge uspeli dobiti večino glasov, in sicer za predloge s področja izobraževanja mladih, inovacijske dejavnosti, koriščenja energije in najvažnejše – civilno služenje vojnega roka za pripadnike verskih skupin in mirovnega gibanja. Razprava o tem bo še dolga in široka, a začetek je le-tu. Predvsem pa smo se vračali zadovoljni domov zato, ker smo kulturno in dostojno nastopili na kongresu v ime slovenskih mladincev. To smo čutili tudi ob reakcijah Beograjčanov, ki so nas povsod toplo sprejemali in odobrvali naše kongresne predloge in stališča.

In kako si doživljal kongres ZKJ?

Kongres jugoslovanskih komunistov je bil nekaj čisti drugega. Organizacija je bila zelo dobra, razprave kvalitetne, čeprav so se nekatere ponavljale, vendar je bilo tega malo. Motilo me je le to, da naši profesionalni funkcionarji niso bili ves čas prisotni na kongresu. Po mnenju večine delegatov, s katerimi sem govoril, bi morali svoje delo uravnati tako, da bi kongresu prisostvovali ves čas tako kot drugi delegati in da ne bi imeli ob tem času drugih obveznosti. Seveda smo za kongres prejeli ogromno gradiva, vsega ni bilo mogoče preštudirati. Večina ljudi je od kongresa pričakovala rešitve sedanjih gospodarskih in družbenih težav, vendar je moje mnenje takšno, da je iluzorno pričakovati rešitev težav na kongresu. Kongres je lahko dal samo smernice za delo, medtem ko bomo za izvedbo smernic morali poskrbeti vsi člani ZKJ. Pri volitvah se je izkazalo, da v starejše partijske voditelje člani nimajo več takšnega zaupanja kot nekoč, saj so dobili precej manj glasov kot prejšnja leta. Če bi uresničili besede, ki jih je v uvodni kongresni razpravi povedal tovariš Žarković, bi lahko živeli dosti bolje.

Vendar nas ves čas tepe počasnost saj smernice, ki bi nam omogočile hitrejši razvoj sprejemamo zelo počasi.

Motilo me je le, da je bilo na kongresu preveč novinarjev, ki so nas neprestano oblegali s takšnimi in drugačnimi vprašanji.

Dora Rovere

Letošnje dopustovanje

Letošnje počitnice so že skoraj za nami, vendar vam kljub temu posredujemo nekaj mnenj naših sodelavcev. Z njimi smo se pogovarjali v začetku julija, ko so mnogi dopust šele pričakovali. Menili smo se o tem, kam se bodo odpravili, kaj menijo o cenah dopustovanj na naši obali, o ugodnostih in zasedenosti naših počitniških zmogljivosti. Na žalost so mnogi vezani na šolske počitnice otrok, ki so omejene na najbolj turistična poletna meseca, zato je bilo tudi mnogo pršenj za počitnikovanje zavrnjenih.

Dopust se da preživeti na različne načine in to dokazujejo tudi odgovori naših sogovornikov. Mogoče so sedaj mnoga mnenja malo drugačna, saj so se že vrnili z dopusta in so njihovi vtisi drugačni od pričakovanj.

ROMANA JOHAN: Letos sem z družino letovala prek Kompassa v njihovih apartmajih v Červarju. Apartmaji so bili v primerjavi z Aerovimi zelo dragi, saj v bistvu nudijo iste ugodnosti. Sistem počitnic v apartmajih mi bolj ustreza, ker nisem vezana na časovne termine obedov, saj imam dva majhna otroka. Na dopust letos ne bom več šla, saj zaradi gradnje hiše denarja ni preveč.

NAILA MUJČIČ

– Kar odkrito povem, da o dopustu letos še nisem dosti razmišljala. Na morje sem se sicer prijavila, toda prepozno, da bi prišla v pošte. Doma sem iz Bosanskega Kobaša in tako bom verjetno v juliju odšla s hčerko kar domov, sicer pa mi moji osebni dohodki takoj ali tako ne dopuščajo bolj razkošnega dopusta.

EMIL PERKLIČ: Na dopust se odpravljam v kratkem. Letos se nameram podati na desetdnevno potovanje po Bosni, prek Plitvic, Bihača in Sarajeva do Splita. Mislim, da me bo to potovanje stalo kar precej denarja, saj se bom ustavljal in prenočeval v vseh teh turističnih krajih. V počitniških domovih Aera še nisem bil zato, ker želim med dopustom spremeniti okolico in ljudi, s katerimi se srečujem vsak dan.

MARIJA ŠKOF

– Letošnji dopust bom v glavnem preživela kar doma. Poleg službe v popoldanskem času pomagam tudi na kmetiji, letos pa bomo adaptirali tudi

hišo, tako, da mi časa in tudi denarja za dopust res ne bo ostalo veliko. Otrok bosta šla na morje s sorodniki, vendar upam, da mi bo le ostal kakšen dan dopusta za družinski izlet v okoliške hribe, kamor vsi prav radi zahajamo.

IRENA GORIŠEK: Svoj letošnji dopust sem preživela kar doma. Starša imata kmetijo in vinograd, zato sem jima med dopustom pomagala, saj je v tem času na kmetiji precej dela. Tako za morje letos ne bo časa.

BOŽA MUGI

– Letos bom letovala v počitniški prikolici naše tovarne. Lani smo letovali na Velem Lošinj. Stanovali smo v zasebni sobi, prehranjevali pa smo se v počitniškem domu Aera. Vendar mi tak način letovanja ni všeč pa tudi moji družini ne ugaja. Zato smo se odločili, da gremo letos v prikolico na otok Krk.

JELKA KAJTNA: Na dopust se odpravljam v avgustu, in to za štirinajst dni. Ne vem še, kam bomo šli na morje, saj bomo kempirali. Takšen način dopusta mi tudi bolj ustreza in zaradi majhnega otroka je neprijetno biti vezan na obroke. Ko je bil otrok še manjši, sem dopustovala v prikolicah Aera, letos pa na žalost moja prošnja ni bila odobrena.

MARIJA JAMNIK

– Ker je letovanje iz leta v leto dražje, bom v juliju za nekaj dni odšla s sestro in sorodnico v našo prikolico v Pulj, saj mi tak način letovanja vsestransko ustreza.

Obeleževanje mednarodnih dni v letu 1986, ki je proglašeno za leto miru

9. avgust: MEDNARODNI DAN SOLIDARNOSTI Z BORBO ŽENA V JUŽNI AFRIKI

Generalna skupščina OZN je decembra 1981 v resoluciji zapisala ugotovitev ter resno zaskrbljenost zaradi nečloveškega trpljenja milijonov žena in otrok pod apartheidom, kjer vlada ubijanje, zapiranje, mučenje, tistih, ki protestirajo proti diskriminaciji na Jugu Afrike. Žene so izpostavljene lakoti v rezervatih, kamor so poslani po prisilni odvojitvi od soprogov in otrok. Hkrati je generalna skupščina z resolucijo sprejela sklep, da se 9. avgust obeležuje vsako leto kot Mednarodni dan solidarnosti z borbo žena v Južni Afriki in Namibiji ter apelirala na vse vlade in organizacije, da nudijo čimvečjo pomoč projektom narodno-osvobodilnih gibanj in državam prve borbene linije in ženam ter otrokom, ki so pobegnili iz Južne Afrike.

Znak Mednarodne
solidarnosti z
ženami Južne
Afrike in Namibije

26. avgust: DAN NAMIBIJE

Dan Namibije se obeležuje v spomin na 26. avgust 1966, ko se je pričela osvobodilna vojna naroda Namibije. Odlok o tem mednarodnem dnevu je sprejela generalna skupščina OZN decembra 1973. leta. S sprejetjem te odločitve, je skupščina z zadovoljstvom ugotovila, »da se narod Namibije odločno zoperstavlja ilegalni prisotnosti Južne Afrike v Namibiji ter da vojno za nacionalno osvoboditev Namibije uspešno vodi Organizacija naroda Jugozapadne Afrike (SWAPO)«.

8. september: MEDNARODNI DAN PISMENOSTI

Obeležitev je namenjena predvsem akciji za zmanjšanje stopnje nepismenosti, ki je še tudi danes velik problem v mnogih državah, predvsem v nerazvityh, kar še bolj onemogoča hitrejši razvoj teh dežel.

16. september: (tretji torek v septembru) MEDNARODNI DAN MIRU

Novembra 1981. leta je generalna skupščina objavila, da se vsak tretji torek v septembru obeležuje kot Mednarodni dan miru. Tega dne je vsako leto sklicana generalna skupščina s ciljem, da se »krepijo ideali miru tako znotraj posameznih držav kot med vsemi narodi in državami sveta«. Mednarodni dan miru je bil prvič obeležen 21. 9. 1982. leta.

AŽ

dan prevesil v popoldan in ko smo počistili vse odpadke za sabo, smo se odpravili še pomeriti športne moči in večine v malem nogometu. Odigrali smo tekmo s podaljški in kljub izredno večji igri študentov, zmagali Aerovalci.

Po krajšem počitku smo se odpeljali na Bled, kjer smo po enournem postanku oziroma ogledu krenili nazaj domov. V Ljubljani, kjer so študenti izstopili, smo se poslovili in študentje so se še posebej zahvalili predsednici kluba Aniti Žohar, ki je organizirala to srečanje.

Z obojestransko željo, da se bomo kmalu zopet videli smo se pozdravili in krenili z lepimi spomini v Celje.

Borut Mašat

Z Živo v boljše življenje

Živa – svetovalnica za življenje v dvoje – poskuša uresničiti želje posameznikov po sreči in toplini družinskega življenja. Živa deluje že 17 let in v tem času je svetovala že 50.000 ljudem, ki so na začetku nanjo zrlji z nezaupanjem. Vsak, ki si želi spoznati primerne partnerja, ima možnost, da mu svetovalnica pomaga, nujna pa je odločitev za trajno zvezo.

V Živi delajo po določenih načelih, le tako zagotavljajo diskretnost, poštenost pri izražanju želje, kajti le to omogoča dobro delovanje svetovalnice. V svetovalnico se vpisujejo ljudje najrazličnejših poklicev, meja praktično ni.

Vrata svetovalnice so na široko odprta in to tudi izven uradnih ur. Živa deluje na področju Slovenije, vendar s pomočjo predstavništva v drugih mestih Jugoslavije pomaga tudi vsem tistim, ki so iz drugih republik in si želijo partnerja iz domačega okolja.

V zadnjem času so posebno pozornost posvetili invalidom, slepim, slabovidnim, gluhozemim, tistim, ki so prestali zaporno kazen ali pa so se zdravili zaradi alkoholizma. Njihovo življenje je bilo težko in zato imajo zanje toliko več razumevanja. Pomagajo tudi zdomcem, izseljencem in zamejcem.

Posamezniki, ki bi potrebovali nasvet Živinih strokovnjakov dobijo natančnejše informacije v naši kadrovske socialni službi.

Izlet z afriškimi študenti na Bled in Bohinjski

V soboto, 12. 7. 1986 smo člani kluba OZN Aero organizirali izlet za študente Zveze afriških študentov skupaj z DO Izletnik, Celje, ki je poskrbel za prevoz.

Ko smo se zbirali pred avtobusom je bilo jutro oblačno in nič kaj obetavno. Dišalo je po vlagi in dežju. Krenili smo iz Celja z nekaj zamude. Vožnja do Ljubljane je bila varna, mirna in udobna. V Študentskem naselju so nas že čakali afriški študentje, ki so s svojo živahnostjo vnesli veselo vzdušje in kmalu so se po avtobusu razširili ritmi afriške glasbe.

Tako smo prispeli do Bohinja in tudi tam je bilo vreme še vedno oblačno in hladno, tako da smo bili že malo zaskrbljeni, kaj bo z našo tekmo v malem nogometu in s piknikom, ki smo ga mislili organizirati. Po krajšem ogledu Bohinja smo se vsi skupaj odločili, da pred tekmo pripravimo piknik, da se malo podkrepimo, pobliže spoznamo in spoprijateljimo, ter počakamo na sonce. Ob dobri hrani, ki so jo pripravili v naši družbeni prehrani, ob kozarcu vina, je z lahkoto stekel pogovor, vedno več je bilo šal in smeha. V tako veselem vzdušju se je dopol-

Slikarska kolonija študentov Akademije likovnih umetnosti iz Ljubljane v Aeru

Devetega julija so nas že tretje leto zapored (v skladu s samoupravnim sporazumom podpisanim med ALU in Aerom) obiskali študenti Akademije likovnih umetnosti iz Ljubljane. Dvodnevne slikarske kolonije se je tokrat udeležilo pet študentov. Ustvarjali so osnutke za likovna dela na temo »Delavci v združenem delu«.

Po pozdravnem srečanju v tozdu Kemija Celje so se naši gosti razdelili v tri skupine: Štirje so se odločili za ogled dveh celjskih tozdvov, eden pa je odšel v tozd Kemija Šempeter.

Študenti – likovniki so se v proizvodnji seznanjali z delovnimi procesi, hkrati pa so ustvarjali osnutke za svoja dela na temo »Delavci v združenem delu«. Ob koncu prve izmene se je iztekkel tudi prvi dan njihovega obiska. Popoldne je bil zanje organiziran ogled razstave in znamenitosti v Celju.

Naslednji dan smo se spet srečali v celjski Kemiji, kjer je sicer ostala veči-

na likovnikov, saj jim je bilo v tozdu zelo zanimivo.

Okrog poldneva se je delo likovnikov sklenilo. Polni dobrih vtisov in novih zamisli smo se pred zaključkom obiska sproščeno pogovarjali, v mestu smo si ogledali še razstavo v Likovnem salonu, poslovlili pa smo se z že-

ljo, da bi se naše sodelovanje nadaljevalo tudi v prihodnje.

Likovna dela, ki so jih študenti ustvarili bodo skupaj s prikazom dejavnosti Akademije likovnih umetnosti v Ljubljani razstavljena med dnevi Aera v Muzeju revolucije.

KM

MLADI ZA MLADE

zbor in prva sem od deklet. Drgetam od mraza, saj je tu pod gorami prav strupeno sveže. Počasi se le vsi zberemo in v lahnem teku odtečemo na igrišče. Tu si Bobi, naš fisko začne iz-

mišljati nemogoče vaje. Od prejšnjega dne me še vse boli in s težavo se prepogibam, pa še glava me boli. Po 10. minutah se odpravimo nazaj v naselje, kjer imamo zopet 10 minut časa za po-

Sora »Sutjeska« 86

Ura je 4.45 zjutraj. Dežurni vdre v naš bungalov in vsakega posebej zbudi na nič kaj nežen način. Obrnem se na drugo stran in zaprem oči. »Ah, ne«, signal in pesem, znak da moramo hitro vstati. Zavežujem si teniske in se zahvaljujem svoji bistri pameti, da spim kar v trenirki. Odpravim se v

spravljanje postelj, preoblačenje in umivanje. Hitro si natakem delovno obleko, pospravim posteljo in s krtačko ter zobno pasto odletim na umivanje. Na pol poti me ustavi Miškov glas, ki nas prek razglaša povabi v zbor in dviganje zastave. »Spet ne bo nič z mojim umivanjem.« Postavim se v zbor. Ko je zastava dvignjena, se zapodim v boj za boljšo motiko. Trdno sem sklenila, da bom ta dan kopala, saj mi je sajenja že dovolj. Odpravimo se na zajtrk in v sebi mislim, da le ne bi bile zopet hrenovke. Ekonom nam razdeli bloke in postavim se v vrsto. Na svojo žalost ugotovim, da so res hrenovke in trdo kuhano jajce. Pojem samo jajce in košček kruha. Čaja sploh ne poskusim, ker vem, da je presladek. Zopet me čaka borba, tokrat za sedež v avtobusu. Upam, da mi bo kdo le odstopil sedež. Lepo se nasmejim dečkom iz Zagreba, vendar jih moj nasmeš ne gane. Zavzdihnem in se naslonim na sedež. No, najdeta se le dve dobri duši. Panki in Staljin mi naredita prostor. To je pomenilo 2 uri spanja, saj se na Vučevo vozimo tako dolgo. Zaprem oči. Enakomerno brnenje motorja in rahlo tresenje avtobusa me počasi uspavata. Vendar ne za dolgo. Največji razgrajči zopet začenjajo svoj šov. Pojavijo pa se še pionirčki iz Zagreba, ki od nekod privlečejo na dan zobno pasto. Speči postanejo njihove žrtve. Tudi mene ne izpustijo iz seznama. Prav grdo me namažejo, pri tem pa se jim očke nagajivo svetijo. Končno le pridemo na traso in ko vidim strmino, ki jo bomo ta dan pogozdovali, mi postane slabo. Poiščem Nena, mojega stalnega partnerja in ga prepričam, da mi da motiko in on naj vzame sadnice. Nejevoljno mi jo prepuusti. Spustim se po hribu, kar pa ni

prav nič lahko. Razporedimo se v vrste. Opazim, da sem edina od naših deklet, ki bom kopala. Začnemo. Poskušam ujeti ritem s fanti. Od začetka mi ne gre prav dobro, vendar, ko se ogrejem, držim normo z njimi. Ko delamo, se na vzhodu počasi rojeva jutro, vendar nimam časa, da bi si podrobno ogledala to lepoto. V travi se svetijo rosne kapljice, zrak je svež in rahlo diši po trohnobi in gnitju. Na jaso pride srna in nas brez strahu opazuje. Nad našimi glavami se podijo ptički in se kregajo. Malo zaostajam. Zagrizem se v kopanje in kopljem še z večjo vnemo. Neno me kliče, naj delam malo bolj počasi. Ne zmenim se zanj. Zastanem le toliko, da obrišem pot in pokadim cigareto. Končno je ura 10.30, čas za malico. »Zopet pašeta ali ribe. Brez teka pojem in ležem v travo. Ne za dolgo. Zopet delamo. Še hitreje kot prej. Ustavim se pred posebno strmim delom. Premišlujem, ali naj se povzpem ali ne. Šeki se mi smeji in mi obljubi, da mi v Celju plača pizzo, če se povzpnem sama po hribu in kopljem. Ni mi treba reči dvakrat. Zakadim se v strmino in uspe mi. Zadolvoljno si obrišem pot. Ob 13.00 nas naš traser le pokliče in naroči naj poberemo orodje in počasi gremo v avtobus. Vožnja nazaj je bolj živahna. Kljub težkemu delu in vročini, veselo pojemo in kujemo načrte za popoldan. Spomnim se, da sem ob 16.00 do 18.00 požarni. Končno smo le prišli do naselja. Miško nas lepo pozdravi in nam zaželi lep popoldan. Hitro pograbim brisačo in toaletni pribor in se zakadim na tuširanje. Kako prijetno dane. Nina se mi smeji, ko ji omenim, da imam v laseh pravi rudnik. Ko pridem iz kopalnice, ugotovim, da dežuje in upam, da je to le ploha. Počasi gremo

na kosilo, kjer pa ugotovim, da je hrana zopet hladna. Na hitro pojem in stečem zamenjat požarnega. Miha mi posodi kasetofon, da bi mi dežurstvo hitreje minilo. Budak mi da skodelico črne kave in kozarec konjaka. To me malo poživi in postanem kar dobre volje. Še deževati je nehalo. Nekako le mineta ti dve uri dežurstva in odpravim se spat. Vendar nimam dolgo miru. Zbudijo me, da gremo navijat za naše fante, ki igrajo nogomet z ekipo iz Kreševa. 45 minut se derem kot sraka, da sem na koncu čisto brez glasu. Po tekmi imam še pol ure in odpravim se na samotni potep okoli bazena. Ob 19.45 je zbor, branje rezultatov, razpored za naslednji dan in spuščanje zastave. Pri čitanju rezultatov vsi napnemo ušesa, Čure se zadovoljno smehlja. Zopet smo najboljši. Naš pozdrav zazveni še glasneje in bolj ubrano, tudi himno vsi pojemo. Končno se le odpravimo na večerjo. Lačna sem, da vidim že bele miške. Za spremembo je tokrat večerja topla in to dunajski zrezki. Po večerji vprašam Đurdo, kaj je na sporedu in ona mi pove, da ima ta večer brigada iz Kreševa brigadirski večer in da naša slavna skupina Kvariton poje. Hitro gremo na bino. Program se začne. Nekaj skečev, malo poezije, obvezni breakdance in končno me. Napovedovalec nas napove z velikim pompom. Dec ubere prve zvoke pesmi Siva pot. Zapojejo. Kar dobro zveni, kljub imenu, ki smo si ga nadele. Tudi publika je zadovoljna. Še 10 minut je do večerje. Sedem pred bungalov, prižgem cigareto in se zamislim: »Še dva tedna bomo skupaj, kar žal mi je. Ob 22.30 se prek razglaša zopet oglasi Miško:« ... Završen je još jedan dan na SORA Sutjeska 86. Želim vam ugodan san.« in nato Bajagina pesem Zažmuri. Đurda pride po mene, češ: »Greva v štab od Trebče. Žur imajo.« Spet ne bo spanja. Tam pa je že prav veselo. Dosti pijače, dve kitari, veselo razpoloženje... Kot bi mignil je bila ura 1 po polnoči. Počasi se odpravim spat. Ležem in si pojem pesmico. Vrti se mi. Zaprem oči, počasi zaspim, ko zaslišim glas: »Saša, vstani. Čez 10 minut bo ura 5.00.«

Tako nekako je potekal delovni dan na akciji. Kar prehitro je vse minilo, in kar ne morem prešteti solza in obljub na ponovna srečanja čez leto ali več. Pred odhodi avtobusov še zadnji poljubi; »Ah, Sneža mi je pozabila dati naslov,« »Putujte sretno...«

Akcija sama je bila dobro organizirana. Nameščeni smo bili v naselju »Dolina herojev«, malo stran od spomenika in Titove vile. Sestavljeno je iz malih bungalovov, športnih objektov in velikega bazena, ki ga napaja Sutjeska. Zraven je še bar, hotel Mladost in cela vrsta bungalovov ter do-

mov mladih. Dela so se odvijala na pogozdovanju, (Vučevo, Suha gora...), kopanje kanalov (rudnik Miljevina), urejanje nacionalnega parka Tjentište in mala dela pri termoelektrarni Gacko. Organizacija dela je bila dobra, tako tudi pogoji za življenje.

Naj napišem še nekaj besed o naši brigadi. Imenuje se Cvetka Jerin in je iz Celja šla nepopolna. Le 30 brigadirjev, od tega smo bili trije iz Aera. Da je

brigada bila nepopolna pa je krivda predvsem zaradi premalega zanimanja mladih za tovrstno preživetje počitnic. Večina jih gre raje v tovarne, češ: »Kaj bom delal zastonj«. Vendar, to le ni delo zastonj. Za svoje delo dobiš hrano, stanovanje in obleko. Pa tudi samo garanje ni. Tu je tudi obilo zabave, sprostitev, spoznavanja narodov in njihovih navad, kajti vsaka brigada prinese seboj delček svojega

duha. Tu se sklepajo trdna prijateljstva, ki trajajo leta in leta, tu se rojeva bratstvo in enotnost...

Brigada je bila v končni razvrstitvi druga. Dobili smo trak akcije in predlagani smo za priznanje »Saveza Jovana BIH«, ki pa do sedaj še ni bilo podeljeno.

Zatorej, mladi v Aeru, pridružite se nam, postanite brigadirji, ne bo vam žal.
Aleksandra Rode

ŠPORT IN REKREACIJA

V posameznih disciplinah pa so tekmovalci zbrali naslednje število točk:

MALI NOGOMET – člani

1. Delo – 37 točk, 2. Aero – 32, 3. Mladinska knjiga – 28 in 4. Pomurski tisk – 25 točk.

Ostale ekipe so se uvrstile od petega mesta dalje po naslednjem zaporedju: Jože Moškrič, Cinkarna, Ljudska pravica, Gorenjski tisk, Tiskarna Novo mesto, Soča, Cankarjeva založba, Papirografika, Tiskarna Ljubljana, Tiskarna Slovenija, Učne delavnice in Paralele.

MALI NOGOMET – veterani

1. Aero – 29 točk, 2. Ljudska pravica – 24, 3. Mladinska knjiga – 20 in 4. Gorenjski tisk – 17 točk. Ostale ekipe so se od petega mesta dalje uvrstile takole: Delo, Večer, Pomurski tisk, Jože Moškrič.

MALI NOGOMET – starejši veterani

Nastopili sta le dve ekipi. Pomurski tisk je bil s 16 točkami prvi, Gorenjski tisk pa se je z 10 točkami uvrstil na 2. mesto.

NAMIZNI TENIS – moški

1. Delo – 29 točk, 2. Aero – 24, 3. Ljudska pravica – 20 in 4. Cinkarna – 17 točk. Od petega mesta dalje so se uvrstili: Gorenjski tisk, Pomurski tisk, Mladinska knjiga, Učne delavnice.

NAMIZNI TENIS – ženske

1. Aero – 28 točk 2. Pomurski tisk 23, 3. Cinkarna – 19 in 4. Učne delavnice – 16 točk. Sledile pa so ekipe Dela, Gorenjskega tiska in Mladinske knjige.

ODBOJKA MOŠKI

1. Aero – 29 točk, 2. Večer – 24, 3. Pomurski tisk – 20 in 4. Cankarjeva založba – 17 točk. Od petega mesta dalje so se uvrstili: Cinkarna, Mladinska knjiga, Delo in Gorenjski tisk.

ODBOJKA ŽENSKE

1. Cinkarna – 30 točk, 2. Mladinska knjiga – 25, 3. Večer – 21 in 4. Pomurski tisk – 18 točk. Na petem mestu so bile odbojkarice Dela, na šestem mestu Aero – 16 točk, sledile pa so Cankarjeva založba, Soča, Gorenjski tisk.

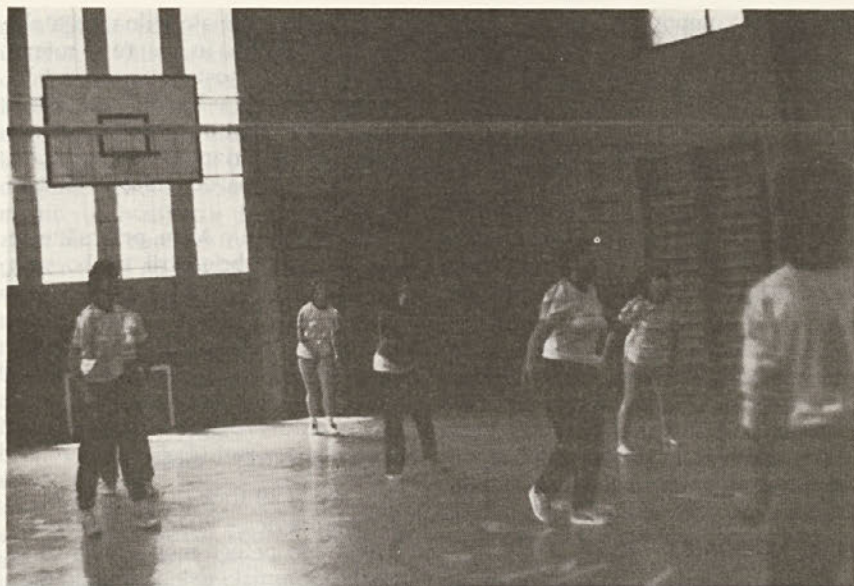
27. letne igre grafičarjev Slovenije

V Murški Soboti so bile 21. in 22. junija letos 27. letne igre grafičarjev Slovenije. Športniki in športnice Aera so se uvrstili izredno dobro, čeprav so imeli pred tekmami slabše pogoje kot ostale ekipe.

V končni razvrstitvi ekip so bili doseženi naslednji rezultati: 1. Aero Celje z 348 točkami, 2. Pomurski tisk z 287 točkami, 3. Delo z 257 točkami, 4. Mladinska knjiga, ki je dosegla 222 točk, 5. Večer – 212 točk, 6. Gorenjski tisk – 194 točk, 7. Cinkarna s 182 točkami, 8. Ljudska pravica s 149 točkami, 9. Tiskarna Novo mesto s 87 točkami, 10. Učne delavnice s 74 točkami, 11. Tiskarna Ljubljana s 55 točkami, 12. Paralele s 54 točkami, 13. Tone Tomšič z 51 točkami, 14. Jože Moškrič – 47 točk, 15. Cankarjeva založba – 44 točk, 16. Soča – 39 točk, 17. Papirografika – 38 točk, 18. Kartonažna tovarna – 36 točk, 19. Tiskarna Slovenija z 29 točkami in 20. Kočevski tisk z 19. točkami.

STRELJANJE – moški

1. Aero – 34 točk, 2. Večer – 29, 3. Pomurski tisk – 25 in 4. Cinkarna – 22 točk.

Vrstni red ostalih udeleženk: Tiskarna Ljubljana, Gorenjski tisk, Delo, Ljudska pravica, Mladinska knjiga, Paralele, Soča, Tone Tomšič in Tiskarna Novo mesto.

STRELJANJE ŽENSKE

1. Cinkarna – 31 točk, 2. Večer – 26, 3. Delo – 22 in 4. Kočevski tisk – 19 točk.

Od petega mesta dalje so se uvrstile ekipe: Kočevski tisk, Pomurski tisk, Mladinska knjiga, Aero, Ljudska pravica, Gorenjski tisk in Tiskarna Novo mesto.

KOŠARKA

1. Pomurski tisk – 29 točk, 2. Aero – 24, 3. Delo – 20 in 4. Učne delavnice – 17 točk.

Od petega mesta delja so se uvrstili: Gorenjski tisk, Mladinska knjiga, Ljudska pravica in Tone Tomšič.

ROKOMET

1. Pomurski tisk – 24 točk, 2. Aero – 19, 3. Večer – 15, 4. Mladinska knjiga – 12 in 5. Gorenjski tisk – 10 točk.

ŠAH

1. Tone Tomšič – 30 točk, 2. Večer – 25, 3. Delo – 21 in 4. Ljudska pravica – 18 točk. Peto mesto so dosegli šahisti Aera, sledili pa so: Pomurski tisk, Mladinska knjiga, Gorenjski tisk in Tiskarna Novo mesto.

PIKADO

1. Tiskarna Novo mesto – 30, 2. Aero – 25, Večer – 21 in 4. Mladinska knjiga 18 točk.

Po doseženih točkah so se uvrstili še: Pomurski tisk, Gorenjski tisk, Papirografika, Delo in Paralele.

KEGLJANJE MOŠKI

1. Kartonažna – 36 točk, 2. Aero – 31, 3. Cinkarna – 27 in 4. Delo – 24 točk.

Od petega mesta dalje so se uvrstili: Tiskarna Ljubljana, Učne delavnice, Pomurski tisk, Tiskarna Slovenija, Ljudska pravica, Mladinska knjiga, Jože Moškrič, Večer, Gorenjski tisk, in Tiskarna Novo mesto.

KEGLJANJE ŽENSKE

1. Aero – 30 točk, 2. Večer – 25, 3. Delo – 21 in 4. Pomurski tisk – 18 točk. Uvrstitve ostalih: Mladinska knjiga, Ljudska pravica, Papirografika, Gorenjski tisk, Paralele.

Doseženi rezultati ekip Aera so gotovo zelo dobri. Razmisliti pa se velja ob sami organizaciji potovanja naših ekip v Mursko Soboto, saj razen predsednika komisije za šport, tovariša Faktorja, ni bilo nikogar od vodstva sindikata ali vodstva tozda Grafika, oz. delovne organizacije, ki bi tekmovalce, ki so branili barve Aera, vsaj ob odhodu pozdravil in jim zaželel čim več športne sreče na tekmah, če že ni mogel z njimi na pot. Za tekmovalce in njihovo eno oz. dvodnevno bivanje v Murski Soboti je bilo kar se da slabo poskrbljeno, saj jim je bila namenjena le ena polovična dnevnicca. In končno

se zastavlja tudi vprašanje o smislu športnih tekmovanj, ki so organizirana tako zgoščeno, da mora vsaka ekipa v enem dnevu odigrati po štiri tekme, kar je že brez dvoma škodljivo za zdravje.

Smisel športnih iger grafičarjev Slovenije je v tem, da se delavci iste stroke, razen na športnih igriščih, srečajo tudi drugače. Čas bi moral biti tudi za pogovor o delu, za izmenjavo izkušenj in za prijateljski dogovor. Pa ga ni bilo.

Tekmovalci so v enem dnevu (kot smo že zapisali) odigrali po štiri tekme. Tako ni bilo časa niti volje, da bi odšli še na drugi konec mesta navijati

za svoje kolege, ki so tekmovali v drugih disciplinah.

Skratka, cilj iger je bil doseči čim boljše športne rezultate, take kot da bi se srečali »čisti« športniki in ne rekreativci. Za preutrujene tekmovalce ob koncu dneva ni poskrbel prav nihče, kot da v trenutku, ko so odigrali svojo tekmo, nikomur niso več potrebni. Če bodo naši tekmovalci sodelovali na športnih igrah grafičarjev tudi prihodnje leto, bodo od organizatorja tekmoovanja brez dvoma pričakovali, da bo tekmoovanje izvedel tako, da bo humanejše in predvsem namenjeno rekreativcem. Od sindikalnega vodstva in vodstva tozda Grafika pa, da bi našlo čas za to, da predvidi interni odbor za organizacijo športnih iger grafičarjev, ki bo poskrbel za to, da tekmovalci ne bodo prepuščeni enemu vodji (v tem primeru tovarišu Faktorju, ki je bil tudi tekmovalac in kljub vsem prizadevanjem ni mogel reševati problemov, ki so se pojavljali na posameznih igriščih) oziroma sami sebi. Poskrbeti pa bi morali tudi za rezervacijo prostora, kjer bi skupaj posedeli, popili pivo in pojedli sendvič, če za kakšno skupno večerjo ne bi bilo dovolj sredstev. Starejši grafiki pravijo, da so bile športne igre grafičarjev Slovenije nekoč pravi praznik in nanje jih vežejo lepi spomini. Poskrbeti bo treba tudi zato, da bi bile te igre takšne tudi v prihodnje.

Vsem tekmovalcem na 27. letnih športnih igrah grafičarjev, ki so s svojo borbenostjo in entuziazmom izredno dobro zastopali barve Aera, iskreno čestitamo.

Dora Rovere

Ribiško tekmovanje

Ekipni rezultati:

1. DSSS s 3200 g nalovljenih rib
2. Medvode II. s 1705 g nalovljenih rib

3. Medvode I. s 1150 g nalovljenih rib
4. Kemija Celje – Jasnit s 1110 g nalovljenih rib.

Letošnje že 15. tekmovanje Aerovih ribičev za PRVI TRNEK Aera je bilo 28. junija 1986.

Organizator tekmovanja je bila osnovna organizacija sindikata tozda Kemija Celje.

Ljubitelji športnega ribolova so se zbrali ob jezeru pri Ribiškem domu, ki ga vzdržujejo ribiči Železarne Štore.

Tekmovanja se je udeležilo 11 ekip oz. 34 tekmovalcev iz vseh tozdov in delovne skupnosti, razen tozda Trženja.

Med posamezniki pa so se najbolje odrezali:

1. Bojan Šalamon – DSSS s 1840 g nalovljenih rib
2. Bernard Mauer – DSSS s 1360 g nalovljenih rib
3. Boris Kovinič – Medvode s 1240 g nalovljenih rib
4. Ivica Markotič – Medvode s 1150 g nalovljenih rib
5. Oskar Štorek – Kemija Celje s 1110 g nalovljenih rib

Organizatorju tekmovanja – osnovni organizaciji sindikata tozda Kemija Celje čestitamo za vzorno pripravljeno tekmovanje, velikemu številu tekmovalcev pa za sodelovanje. Naše iskrene čestitke seveda veljajo tudi ekipam in posameznikom, ki so ulovili največ rib.

Dora Rovere

V spomin

Na začetku februarja smo se poslovili od sodelavca Florjana Čarmana. V kolektivu je nastala praznina, vendar smo jo nadomestili z drugim sodelavcem. Kaj pa oni, ki so ostali, mati brez sina, žena brez moža in pet otrok brez očeta. Zvedave oči 5-letne Urške in 6-letnega Roka, skoraj moška pogleda 15-letnega Matije in 13-letnega Jerneja ter 12-letni Primož, ki je vezan na invalidski voziček, ki očeta najbolj pogreša. Že bežen pogled na kmečko dvorišče, ki je čisto, urejeno, vsaka stvar na svojem mestu, hlev v katerem je živina, kažejo, da tukaj vlada veliko prijateljstvo, sožitje in razumevanje. Zgarane materine roke povedo, da nosi glavno breme tega težaškega kmečkega življenja. Povedala je, da jo marsikdo nagovarja naj proda živino, naj proda njive, da bodo lažje živeli brez tega. Veliko jih je, ki ji očitajo, da so bogati. Toda ne vedo, ali nočejo vedeti, da je hiša stara, kamnita, da vlaga

udarja z vseh koncev. Res, da so jo obnovili, vendar času se ne moreš upreti. Zato sta se tudi z možem odločila za nov dom, saj imata vendar pet otrok. Prodati je lahko, lahko bi tudi njuni otroci odšli na morje, kupila bi jim lahko marsikaj, toda kako naprej, ko bi denar splahnel. Vsi, ki jim očitajo, da so bogati, da živina da meso in mleko, da jo je mogoče prodati, morajo pomisliti, da živina sama od sebe ne da nič, da zemlja zahteva svoje. Ker so ostali sami, tudi Matija verjetno ne bo mogel nadaljevati šolanja, pa čeprav si to želi in je dober učenec. Zgodaj, prezgodaj so se morali spoprijeti s težavami, ki nam jih prinaša vsakdan, zanje ne bo veselega otroštva.

K. Dovč

LITERARNI UTRINKI

Pisano ruto imaš pomaknjeno malo nazaj, da se vidijo srebrne nitke, tvoj obraz je prežet s toplino in nežnostjo, ki pomeni življenje. Sončni žarki se poigravajo na tvojem licu, kot da hočejo osvetliti temo v tvojih lučkah.

Veš, draga babica, rekla ti bom mama, moja draga dobra mama. Veš, mama, še vedno me toplo pobožaš, kot da me vidiš. Še vedno se nasmeješ, še vedno zapoješ, pa čeprav vem, da ti je hudo. Ne vem, zakaj vedno pišem o tebi. Dušo mi preplavi neizmerna toplina . . . , kako te imam rada.

Ne morem ti povedati, kako ljuba, kako draga si mi.

Kako rada poslušam tvoje besede, kako rada prisluhnem starim pesmim, ki jih znaš tako občuteno zapeti.

Poveš mi, da si srečna, neizrekljivo srečna, čeprav ne vidiš . . . , ne vem babica, če ti lahko verjamem.

Veš, če bi mogla, bi ti podarila svoje oči. V zahvalo za tvojo dobroto, za tvojo toplino, za vse.

Cvetka

Babici

»Zakaj usoda posega tja, kjer je najmanj zaželena; Vzame ti, kar si imel najraje in ti dodeli pusto osamljenost polno spominov«.

(F. Prešeren)

Tako lepo je tam zunaj, pomlad je prišla, vse brsti, se vzpenja, k življenju kliče, valovi . . . , le zate je ni.

Spoznavaš, pa ne vidiš, samo občutiš. O, kako kruta je usoda. Babica, povej mi prosim, zakaj je tako?

Kdo bo sadił, obrezoval, požel in ljubil s tolikšno neizmerno ljubeznijo, kot znaš samo ti? Mladi češnji, ki se je razcvetela v spomladanskem soncu, si utrgala njen sad. Snežnobeli cvetovi so se razprli, kot da bi čutili ljubezen roke, ki jih je utrgala.

Razcveteli so se, cveteli . . . , v čudoviti opojni belini.

Črna tema v duši, v srcu, pred teboj, a globoko v tebi nečemerne bolečina. Tvoje srce toplo utripa, le oči molčijo. Babica, vem, kako zelo skelijo.

Nenadoma si se opotekla in prvič te je zaskrbelo zase, za lastno bolečino. Oči, te tvoje čudovite lepe lučke, je zagrnil črni pajčolan teme. Z roko, hrpavo in vendarle nežno si se dotaknila oči in šepnila: »Ne vidim . . . , slepa sem . . . « Za trenutek si si zaželela, da bi umrla.

Včasih, ko vsa drobna obsediš na klopci v sadovnjaku, te gledam in si želim vtisniti v spomin vsak tvoj gib . . . vse.

Roko premakneš, kot da te moti svetloba, kot da hočeš izbrisati ta prekleti pajčolan teme. Oči se ti napolnijo z bisernimi kapljicami, ki drsijo in se izgublajo, tečejo in jočejo. Vstaneš, narediš nekaj korakov, pobožaš trto, mlado češnjo, ki si ji sama zasadila in biserne kapljice usahnejo.

Obisk matematičnega krožka

Napotila sem se v 2. c razred, ker sem želela narediti intervju s tovarišico in učenci.

V 2. c imajo matematični krožek. Ko sem vstopila v razred, so se igrali POŠTEVANKO.

Tovarišici sem zastavila nekaj vprašanj. Odgovorila pa mi je takole:

ZAKAJ STE SE ODLOČILI, DA BOSTE VODILI TA KROŽEK?

Veselilo me je.

SE BOSTE TUDI DRUGO LETO POSVETILI TEMU DELU?

Tudi. Delo bom še poglobila.

SE Z OTROKI DOBRO RAZUMETE?

Kar dobro. Nekaj učencev je tudi živahnih.

MISLITE, DA OTROKE MATEMATIKA VESELI?

Verjetno že, drugače ne bi bili pri krožku.

KAKO PA POTEKA DELO V KROŽKU?

Na začetku leta naredimo načrt. V glavnem so to matematične igre.

ALI UČENCI VELIKO SODELUJEJO?

Radi Delajo

KAKŠNE SO VAŠE OSEBNE ŽELJE V ZVEZI S KROŽKOM?

Da bi imeli čim več pripomočkov za matematiko.

MISLITE, DA SE BODO ŽELJE URESNIČILE?

Upam.

Tako mi je odgovorila tovarišica Popovičeva, mentorica matematičnega krožka.

Povprašala sem učence, zakaj hodijo h krožku.

Odgovorili so mi takole:
– DA SE BOM NAUČIL MATEMATIKE (MILAN, 2. b)
– KER SE VELIKO NAUČIM. (JADRANKA, 2. a)
– KER SE UČIMO MATEMATIKO. (ALEŠ, 2. a)
– KER JE ZANIMIV. (ALJA, 2. a)
– DA PRI POUKU LAHKO ZNAM VSE NALOGE (DANI, 2. c)
– KER MI JE VŠEČ. (ANICA, 2. c)

Tako so mi odgovorili učenci. Ko sem odšla, so nadaljevali svoje delo.

Sabina Burger, 5. a
COŠ FRAN ROŠ CELJE

NAŠ AERO

ZA
DOBRO
VOLJO

Tovariš doktor, vsak dan sem vse bolj obupan: avtomobilisti me ne ljubijo!

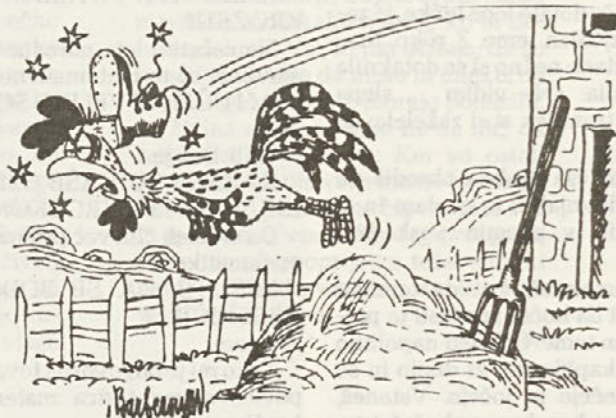
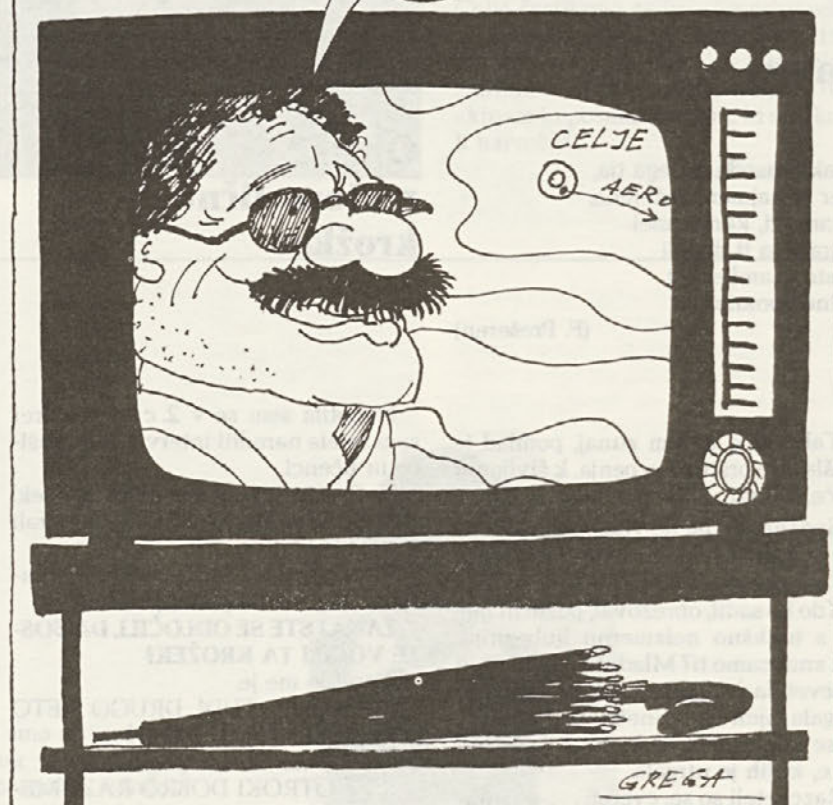

Še en poljubček, potem pa brž stran, kajti mož lahko pride vsak čas, in če te najde na svojem mestu...

VREME!

NAPOVED:

"TO POLETJE SE NAM OBETA LEPO, SONČNO IN TOPLO VREME. SICER PA SE NAM PROTI KONCU POLETJA, KOT SMO ŽE NAVAJENI, ZOPET OBETAJO DNEVI AERA.

Pa res ne razumem, kaj tem turistom v tako lepem ranem jutru ni všeč!

		MESTOV DOLMACIJI	ORIS	SEVERNI JELEN	OLTAR	PRIRODA	MOČNIKI TROPSKI PTIČ	SL. GLED. IGAALKA IN PŠANKA (MILA)				KAREL ŠTRELJ	OBRAZEC ZA MARČILO	DEČEK IZ 4004 NOČI	BAZILJANO POSLOPJE	
	POSJOILO-JEMALEC															
	RABA								JOSIP MURN	GLADINA	DOVTIP					
	PREB. INSTRICE IGRALEC DELON										NAŠ LETAL. PREVOZNI	ZORANA ZENLTA				
RDEČKANT PLANET				SAHIST SMISLOV MLEČNI IZDELEK								LIRSKA PESEM IZMEČEK IZ UST				
GRAFIK JUSTIN			SETEV MEHKA KOVINA			SVALJEK MEŠA NA ŽARU										
DAVNA PRETEK-LOST						UMRLI FR. PEVEC IN IGRALEC (JACQUES)	GLOBEL	POHLADNI MESEC								
VFIKO FINSKO JEZERO						MOŠKI GLAS BRENCELJ						JOSIP LISAC	KOMIK HODRAG PETROVIČ	ANTON OCIRK		
	PODZEMNI ŽUŽKOJED					GL. MESTO ŠVICE NOSILEC GLAVE						STARA UTEZNA MERA GRAF-MAUER				
	POHABLJEN ČLOVEK.										GORA NA KOROŠKEM				ERBIJ	
	ANGL. DOLŽIN. MERA						LOJZE ROZMAN				KRAJ PRI LISTNATO DREVO					
	KRAJNA KRASU	JANTAN	LJUBK. Ž. IME					SKAND. M. IME				PREB. IIRIJE	JUNIOR STROI ZA GLAŠENJE PAPIRJA			
K EKS															SESTAVIL JANEZ KORENT	
ZAČETEK PREBAV. TRAKTA				VISKANJE	PRIROJENA BISTRO-UMNOST						OBDELOV. ORODJE POGANJEK					
PRAVILA DRUŠTVA							GOROVJE NA MA-DŽARSKEM	PALICAŠT MIKROB UMBERTO NOBILE								
STARA ZDRAVILNA RASTLINA						GRVA ŽIVAL PISATELJ BABELJ					ARAB. ŽGANJE ARGON				ANGL. FILM. REZISER.	
PARADIŽ EDEN			ZVEZA DRŽAV JADRAN. OTOK									DEL CELOTE	MLAVENIČ IZ HANAB-HAKATE?			
	IGRALEC NA LAJNO														GLAVNI ŠTEVNIK. PLATINA	
	LJUBK. Ž. IME															
									KARANDOL							
															DEL KNJIGE	

Za nagradno križanko št. 5 smo prejeli 67 rešitev.
Izžrebali smo naslednje nagrade:

1. nagrada – 2000 din – KOŠEC Erland – TOZD Kemija Celje
2. nagrada – 1500 din – PERKOVIČ Danica – DSSS
3. nagrada – 1000 din – FISTER Tone – TOZD Grafika

Izrezke z rešitvijo nagradne križanke št. 6 pošljite na naslov: Kadrovsko-spolni sektor AERO Celje, Čuprijska 10, Celje. Na kuverto pripišite: NAGRADNA KRIŽANKA. Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uredništvu do 10. septembra 1986.

Celje - skladišče
D-Per

452/1986

1119861595,6

COBISS •

OSREDNJA KNJ. CELJE